

TRIBUNE

Jaargang 44 • nr. 4 • april 2008 • Nieuwsblad van de SP • € 1.75

Veel roet in Olympische Spelen

Bizar hondenpoepbeleid

Hoogste tijd voor écht integratiedebat

NOTEER DEZE DATUM:

SPE LEN

KIJK
OP
PAGINA
16!

SP• DAG 2008
18 MEI - WALIBI - BIDDINGHUIZEN

VACATURE DTP'ER M/V

De SP zoekt ten behoeve van haar afdeling vormgeving op het partijbureau in Rotterdam een enthousiaste en betrokken medewerker, die goed tot zijn/haar recht komt in een dynamische omgeving. Het betreft een fulltime functie (37,5 uur/week). Reageren vóór 25 april.

KIJK VOOR MEER INFORMATIE OP WWW.SP.NL

COLOFON

UITGAVE VAN DE SOCIALISTISCHE PARTIJ (SP)

verschijnt 11 maal per jaar

ABONNEMENT

€ 5,00 per kwartaal (machtiging) of

€ 24,00 per jaar (acceptgiro).

Losse nummers € 1,75.

SP-leden ontvangen de Tribune gratis.

REDACTIE

Rob Janssen, Daniël de Jongh

AAN DIT NUMMER WERKTEN MEE:

Patrick Arink, Willem Bos,

Herman Damveld, Maja Haanskorf,

Suzanne van de Kerk, Diederik Olders,

Bas Stoffelsen, Karen Veldkamp,

Anthonie Vermeer, Roel Visser,

Rob Voss, Dineke de Zwaan

VORMGEVING

Robert de Klerk

Gonnie Sluijs

ILLUSTRATIES

Gideon Borman, Arend van Dam,

Len Munnik, Wim Steenhagen,

Peter Welleman

SP ALGEMEEN

T (010) 243 55 55

F (010) 243 55 66

E sp@sp.nl

I www.sp.nl

LEDEN- EN ABONNEMENTENADMINISTRATIE

Vijverhofstraat 65

3032 SC Rotterdam

T (010) 243 55 40

F (010) 243 55 67

E administratie@sp.nl

REDACTIE TRIBUNE

Vijverhofstraat 65

3032 SC Rotterdam

T (010) 243 55 35

F (010) 243 55 65

E tribune@sp.nl

DE TRIBUNE IN GESPROKEN VORM

Belangstellenden voor de Tribune op cd kunnen contact opnemen met de SP-administratie.

DE TRIBUNE OP INTERNET

www.sp.nl/nieuws/tribune

COVER

Ben C. Collier / Hollandse Hoogte

IN DIT NUMMER:

Conny Braam

12

“Op mijn grafsteen mag gerust ‘activiste’ staan”

Integratie

21

“Het debat kan geen eenrichtingsverkeer zijn”

JSF-geblunder

24

“De duurste wapenorder van de eeuw”

EN VERDER...

- 4 Fotoreportage: bizar hondenbeleid
- 6 Onderwijs, politie en zorg: wie volgt?
- 16 Spelen 2008: Javier Guzman
- 18 Groene Olympische Spelen?
- 23 DNA-tests hondenpoep
- 26 LinksVoor: Rinus Weezepeel uit Goes
- 27 Gespot 28 Prikbord 29 Uitgelicht 30 Theo 31 Cryptogram

Hond vindt lijk

Moordenaars die zich van een lijk willen ontdoen, hebben het in Nederland niet makkelijk. Dump het in het water of een greppel, begraaf het in een bos – de kans is groot dat het binnen enkele dagen wordt gevonden. Opvallend vaak meldt de politie dan: ‘door een voorbijganger die de hond uitliet’. Verbaast me niets. Honden en hun baasjes kennen hun omgeving als geen ander en merken het daarom razendsnel als er iets aan de hand is. Ze zijn de ogen en oren van de wijk.

Wist u trouwens dat hondenbezitters langer leven dan mensen zonder hond, zelfs als ze stevig roken en drinken? Tijdens hun leven doen ze (gemiddeld) ook minder vaak een beroep op de gezondheidszorg. Bovendien zijn ze, net als katteneigenaars, beter bestand tegen stress. Allemaal wetenschappelijk onderzocht.

Je zou denken dat Nederland zulke brave burgers moet koesteren. Maar het tegengestelde lijkt het geval. Overal duiken tegenwoordig bordjes op met ‘honden aan de lijn’, of ‘verboden voor honden’. Jammer en zwaar overdreven. Er is geen land waar zo veel mensen naar hondenscholen gaan om hun honden te leren zo min mogelijk overlast te veroorzaken. Natuurlijk belandt er weleens een hond of een drol op een plek waar die niet hoort. Kinderen gedragen zich ook niet altijd voorbeeldig en uw medemens ergert zich geheid ook regelmatig aan u. Geen reden om u of uw kinderen voortaan maar zoveel mogelijk te weren uit de publieke ruimte, toch?

We leven in een klein land, een beetje verdraagzaamheid naar elkaar is prettiger dan het zoveelste pak met ge- en verboden. Laat onze honden toch lekker loslopen, rennen en spelen. Dan sporen wij voor u onraad en lijken op.

Namens de redactie: Daniël de Jongh

Tekst Daniël de Jongh Foto's Roel Visser

Regelzucht

- 1 Loslopen langs dit modderpaadje: 50 euro, terwijl in het grote park aan de overkant ook al een aanlijnplicht geldt.
- 2 Pup op verboden terrein, maar de ernaast gelegen 'vrije uitlaatstrook' (4x4 meter) ligt langs een drukke weg.
- 3 Roosendaal kent de meest bizarre poepbepaling: 'Het is verboden om alleen blote handen te gebruiken bij het ruimen.' (APV art. 2.4.18)
- 4 De teckel is niet gecharmeerd van een vies, smal speelweijtje tussen kanaal en straat.
- 5 De gestroomde bouvier is niet in overtreding, de zwarte wel – die kan zeker niet lezen.
- 6 Meest bizarre aanlijngebod: Rotterdam controleert zelfs de lengte van de lijn (max. 1,5 meter).
- 7-9 De prullenbak zit vol: dat wordt weer zeulen met een zakje poep – soms kilometers ver.

Politieacties mochten geen uitstraling hebben

Slikken of stikken

De acties van politieagenten inspireren verpleegkundigen en docenten om zich strijdbaar op te stellen. Ook zij kampen immers met stijgende werkdruk en achterblijvende lonen. Het kabinet is not amused.

‘Waardering voor de mensen die vooraan staan in de zorg en het onderwijs, en degenen die zorgen voor de veiligheid’, het kabinet weet het mooi te formuleren. Maar als het op daden aankomt, botst de strijd voor verbeteringen in die sectoren keihard tegen het gesloten front van de coalitie. Dan is er geen geld en blijkt de regering bang voor uitstraling naar andere sectoren.

De politieagenten en hun bonden hebben het ervaren. Nog nooit hebben ze zo massaal en langdurig actie gevoerd. De afgelopen jaren zijn hun salarissen steeds verder achtergeraakt bij andere sectoren. Jarenlang is hun voorgelaten dat het economisch te slecht ging om daar wat aan te doen. Ondertussen is de werkdruk van de politie er in die jaren alleen maar hoger op geworden. Nu de economie weer opleeft, vonden ze het hoog tijd om iets van hun achterstand weg te werken. Dus stelden ze dat de nieuwe CAO een duidelijke verbetering van de lonen moest bevatten. Over de precieze invulling waren de vier politiebonden het in eerste instantie niet eens, maar er moest in ieder geval van een structurele (dus blijvende) verbetering van het inkomen sprake zijn. Maandenlang werden acties afgewisseld door perioden van onderhandeling.

Foto Marcel van den Bergh / Hollandse Hoop

Foto Fred Hoogervorst / Hollandse Hoop

Foto Herman Engbers / Hollandse Hoop

Onderwijs, politie en zorg: wie volgt?

Het politiepersoneel liet blijken dat het ernst was. Een onder leiding van voormalig CNV-voorman Doekle Terpstra uitgewerkt compromis met de minister werd verworpen in de ledenvergaderingen van de politiebonden. Er volgden nieuwe gesprekken en er werden nieuwe acties gepland. Tot minister Ter Horst op 12 maart duidelijk maakte dat het spel over was en er door de regering niet meer bewogen zou worden. Het was slikken of stikken.

“Wat de politiemensen het meest dwarszit,” zegt SP-Tweede Kamerlid Ronald van Raak, die als woordvoerder binnenlandse

“Plotseling werd iedereen in stelling gebracht tegen de politie en de bonden”

zaken de acties op de voet volgde, “is de manier waarop het kabinet heeft geopereerd. Plotseling werd iedereen in stelling gebracht tegen de politie en de bonden.” Wouter Bos maakte als minister van financiën duidelijk dat Ter Horst eigenlijk al te ver was gegaan. Balkenende viel hem bij en ook Job Cohen deed, als voorzitter van

SP-Festival SPELEN 2008 op 18 mei

De SP heeft een hele geschiedenis als het gaat om het organiseren van festivals. In de jaren tachtig organiseerden we Mandela-festivals om geld in te zamelen voor het ANC, de Zuid-Afrikaanse anti-apartheidsbeweging. De formule was simpel: de SP zorgde voor het podium, het geluid, het licht en de promotie, de artiesten verzorgden belangeloos de muziek, en de recettes gingen (na aftrek van de kosten) voor 100 procent naar het ANC. Vele festivals door het hele land zijn op die manier georganiseerd. De laatste was vlak voor de vrijlating van Nelson Mandela in 1993.

In veel plaatsen zijn er allerlei initiatieven om kunst en cultuur en de SP aan elkaar te verbinden. Tot lering én vermaak. Er is niets wat mensen meer en sneller bij elkaar brengt dan een culturele omgeving van muziek, dans, toneel, poëzie, of noem maar op. Kunst en cultuur zijn in staat ons even van de grond te tillen en mee te nemen naar de andere kant van de berg. Waar wij elke dag proberen invulling te geven aan de hoop van mensen op een betere wereld, kunnen kunst en cultuur ons helpen ons voorstellingsvermogen te vergroten en te verdienen. Het is niet verwonderlijk dat de SP veel sympathisanten kent onder kunstbeoefenaren, van muzikanten tot cabaretiers en van acteurs tot schrijvers.

Vele malen hebben we, naast de grote manifestaties in verband met naderende verkiezingen, ook Festival Tomaat georganiseerd. Een culturele dag ergens in het land, met als doel mensen te vermaken en te verbazen. Ze dingen te laten horen en zien die ze mooi vinden, maar ook de dingen waarvan men nog niet wist dat men ze mooi vindt. Een paar jaar hebben we overgeslagen; omdat de voorbereidingen veel tijd vergen en we de organisatie primair inzetten voor campagnes voor de partij, bijvoorbeeld voor verkiezingen. Maar het bloed bleef stromen, de ideeën bleven komen. Daarom is vorig jaar al besloten dat we op 18 mei aanstaande weer een grote SP-ledendag zouden gaan organiseren. Dit keer in Walibi World, in Biddinghuizen in Flevoland, vlak bij Harderwijk. Al maanden komt een tiental mensen regelmatig bij elkaar om ter plekke of elders te overleggen over de opzet. Alle details zijn inmiddels al besproken en we zijn het er allemaal over eens: de SP gaat zich weer overtreffen. Het festival zal deze keer nog grootser en verrassender worden dan de voorgaande keren. Hoewel 18 mei nog ver weg is, zijn er al meer dan tweeduizend kaarten verkocht. In de meeste steden wordt gezamenlijk vervoer geregeld. Elders in deze Tribune kunt u alle informatie vinden. U bent van harte uitgenodigd, en vrienden en familie mogen ook mee. Tot op 18 mei.

Jan Marijnissen

het korpsbeheerdersberaad, een duit in het zakje. Hij stelde dat er sprake was van een uitstekend bod van de minister.

Het is duidelijk, er is door het kabinet een streep getrokken. "En dat terwijl het feitelijke verschil tussen de eisen van de bonden en het laatste bod van de minister nog maar heel beperkt was", zo stelt Van Raak. "Het was nog maar een kwestie van enige tientallen miljoenen. Ik heb in de kamer nog voorgesteld om als politici af te zien van de geplande verhoging van ons salaris. Daarmee zou het ruimschoots betaald kunnen worden."

Maar er was meer dan een beperkt verschil tussen het bod van de minister en de eisen van de bonden. Het ging de regering niet in de eerste plaats om het geld, het ging vooral om het gevaar van de uitstraling. In de dagen daarvoor was het duidelijk geworden dat in de verpleging en het onderwijs de acties van de politie als een aanmoediging worden gezien. Een aanmoediging om ook met duidelijke eisen en een strijdbare opstelling te komen. 'Verpleegkundigen zullen dezelfde loonsverhoging eisen als de politieagenten', stelden de vakbonden AbvaKabo en NU'91. De Algemene

Regering bang voor olievlek-effect

Onderwijsbond kondigde acties aan voor mei. 'Het is een olievlek', zei de Tilburgse hoogleraar Muffels in het AD van 11 maart. 'Op het moment dat de politie aan de bel trekt, volgt de rest van de publieke sector. Met evenveel recht van spreken.' Het is dát effect dat de regering met haar harde opstelling heeft geprobeerd tegen te gaan. Wouter Bos had het zelfs over een loon-prijsspiraal die onze hele economie schade dreigde toe te brengen.

Op dit moment is het niet duidelijk hoe het verder gaat met de politie-CAO. De bonden hebben de acties opgeschort en gaan hun leden raadplegen. Hans van Duijn, de voorzitter van de grootste bond (de NPB), heeft gesteld dat wat hem betreft de nieuwe CAO niet wordt ondertekend. Hoe het ook zij, er is sprake van een duidelijke vertrouwensbreuk tussen de politie en hun bonden en politieminister ter Horst.

Van Raak: "De fundamentele vraag is wat je over heb voor goede voorzieningen. In dit geval voor veiligheid, maar het geldt ook voor onderwijs of zorg. Als je wilt dat die zaken goed zijn, dan moet je de mensen die daar werken ook fatsoenlijk betalen." Reden genoeg om de acties van de mensen in de zorg, het onderwijs en de veiligheid te steunen.

Tekst Willem Bos

Oorlog zonder winnaars

Op 20 maart was het exact 5 jaar geleden dat de inval in Irak begon. De afgelopen maand was er in de media veel aandacht voor het aantal gesneuvelde Amerikanen. De afgelopen 5 jaar kwamen in Irak 4.000 Amerikaanse soldaten om het leven. Minder aandacht was er voor het aantal Iraakse doden sinds het begin van de inval. Persbureau AP hield vorig jaar in maart een opiniepeiling onder Amerikanen. Gemiddeld dachten de Amerikanen dat de oorlog tot dat moment aan 9.890 Iraakzen het leven had gekost. In werkelijkheid waren het er toen, volgens de meest conservatieve schatting, 58.000. We zijn een jaar verder. Schattingen over de Iraakse burgerdoden variëren nu van 80.000 tot bijna 1 miljoen.

Foto Flickr.com

Woning zoeken te duur

Gemeenten en woningcorporaties moeten stoppen met het in rekening brengen van kosten voor het ingeschreven staan als woningzoekende. Dit bepleit SP-Tweede Kamerlid Paulus Jansen. "De woningzoekende betaalt voor een plaatsje op de wachtlijst en moet die inschrijving vaak tegen extra kosten verlengen," zegt Jansen. "Zo wordt de burger beboet voor het falen van overheden en

Peace of cake

Jarige van de maand

Het vredesteken was afgelopen maand jarig. Op goede vrijdag vierde het symbool zijn vijftigste verjaardag. Het vredesteken werd voor het eerst gebruikt bij een demonstratie tegen kernwapens in Londen, in 1958. De Britse ontwerper Gerald Holtom overtuigde de organisatoren van de demonstratie ervan dat ze een symbool moesten hebben om hun boodschap kracht bij te zetten. Holtom gebruikte voor zijn ontwerp de letters van twee vlagsignalen: N en D. Daarmee drukt het symbool *Nuclear Disarmament* uit, oftewel nucleaire ontwapening. De cirkel symboliseerde de aarde. Na de demonstratie in 1958 werd het vredesteken al snel overgenomen door andere groeperingen. Inmiddels is het uitgegroeid tot een van de bekendste symbolen ter wereld.

Foto Flickr.com

woningcorporaties, die te weinig bouwen. Deze wachtlijst-belasting is oneerlijk en moet worden afgeschaft." De SP-fractie in Hengelo heeft als eerste afdeling in de raadsvergadering de hoge inschrijfkosten voor woningzoekenden aangekaart. De wethouder deelt de mening van de SP dat inschrijfkosten geen melkkoe mogen zijn voor de gemeente. Hij gaat de zaak aansnijden bij de corporaties.

Kernenergie te duur

Net als in Nederland is er in de Verenigde Staten een roep om nieuwe kerncentrales te

bouwen. Het eerste serieuze plan kwam van *MidAmerican Nuclear Energy Company* in Idaho. Deze onderneming zocht een financier en dacht die gevonden te hebben in de persoon van Warren Buffett, de rijkste man ter wereld. Hij wil graag meer geld verdienen. Daarom heeft Buffett uit laten rekenen of kernenergie economisch gezien wel uit kan. Het resultaat is niet bemoedigend voor de voorstanders van kernenergie. Buffett vindt kernenergie te duur en wil de bouw niet financieren. Daarop werd het bouwplan voor de kerncentrale in Idaho geschrapt.

Minister naïef over walvisjacht

De Tweede Kamer heeft in maart met algemene stemmen een voorstel van SP-Kamerlid Krista van Velzen aangenomen waarin staat dat minister Verburg van Landbouw onverkort moet vasthouden aan het bestaande moratorium op de walvisjacht. Verburg wilde een voorstel uitwerken om Japan, IJsland en Noorwegen in een paar gebieden walvissen te laten vangen. Van Velzen: "Japan houdt zich al jaren niet aan de bestaande afspraken en blijft onder het mom van 'wetenschappelijk onderzoek' jagen op walvissen. Het is bijzonder naïef van de minister om te veronderstellen dat als we Japan toestaan in een beperkt gebied te jagen, het land zich plots wel aan de afspraken zou houden."

Foto pingnews.com

Leiden in last

Leiden is in last. Burgemeester Henri Lenferink is zijn ambtsketen kwijt. De burgervader van de sleutelstad had zijn keten achter slot en grendel opgeborgen in zijn werkkamer op het stadhuis. Toen Lenferink de volgende dag zijn ketting wilde omhangen voor de raadsvergadering, bleek die te zijn verdwenen. "Ik heb hier fors buikpijn van", aldus een 'ontketende' burgemeester.

Meer geld voor praktijkonderwijs

Het praktijkonderwijs voor moeilijk lerende kinderen krijgt extra geld. In een debat wees SP-Tweede Kamerlid Van Dijk op het feit dat praktijkscholen geld mislopen, omdat ze kleiner zijn dan gewone scholen. Staatssecretaris Van Bijsterveldt erkent die ongelijkheid en heeft de regeling aangepast. Van Dijk: "Dit is een mooie stap vooruit. Scholen voor praktijkonderwijs zijn ongelooflijk belangrijk voor kwetsbare kinderen." De regeling gaat in per 1 augustus 2008 en geeft recht op aanvullende bekostiging voor personeel en materiaal.

Bus moet (1 euro) blijven

**ONZE
BUS
MOET
BLIJVEN**
www.onzebusmoetblijven.nl

In de Nijmeegse wijk Hengstdal zijn bewoners in actie gekomen tegen het verdwijnen van de bus uit het hart van de wijk. De SP Nijmegen ondersteunde het actiecomité. Honderden actieposters achter de ramen, 550 bezwaarschriften, 80 getekende petities en een bomvolle actiebus met 70 wijkbewoners bij de Stadsregio hebben ervoor gezorgd dat de bus niet uit de wijk verdwijnt. De actieposters met de tekst

Onze bus moet blijven zijn nog steeds overal in Nijmegen te zien. In Apeldoorn hangt een variant op de Nijmeegse actieposter. In Apeldoorn is busmaatschappij Veolia van plan het tarief voor een retourtje met de stadsbus in Apeldoorn van 1 euro af te schaffen en over te gaan op een normaal tarief. En dus hangt heel Apeldoorn nu vol met de tekst: *Onze bus moet 1 euro blijven*.

Afbeelding SP-Nijmegen

B&W Arnhem: lak aan de burger

Nog voor de burgemeestersreferenda waarbij alleen maar op PvdA'ers gestemd kon worden, had Arnhem een jaar geleden al een 'preferendum' waarbij alleen voor een haven kon worden gestemd. Die haven maakt deel uit van de omvangrijke Rijnboogplannen in Arnhem. Mede door een oproep van de SP in Arnhem om het

preferendum te boycotten omdat er niet tégen een haven gestemd kon worden, bleven de Arnhemmers massaal thuis. Doof en blind voor het gebrek aan draagvlak werkt de gemeente Arnhem sindsdien in stilte verder aan de plannen. Naast een haven voorzien de plannen in de bouw van negen torens en de komst van een groot cultuurcluster. De SP, met zes zetels de grootste oppositiepartij in Arnhem, heeft nu een huis-aan-huiskrant verspreid in de stad. Daarin worden de plannen grondig tegen het licht gehouden. Conclusie: "Rijnboog leidt tot meer leegstaande kantoorruimte, meer geluidsoverlast, meer files, meer vervuiling en onverantwoorde financiële risico's." Opmerkelijk: de belangrijkste informatiebron voor de SP-krant is de Milieu Effect Rapportage (MER) die de gemeente in 2007 liet maken, maar die nooit openbaar gemaakt is.

Kamers vrij

Kamer voor sluipschutter

'Te huur tijdens NAVO-top: kamer met uitzicht op het parlamentsgebouw. Zeer geschikt voor sluipschutter.' Vanwege het plaatsen van die advertentie op internet loopt een inwoner van Boekarest het risico minstens een jaar in het gevang te verdwijnen, aldus de Roemeense media. De beveiligingsdienst van de NAVO-bijeenkomst, die begin april in Boekarest is gehouden, ontdekte de advertentie. De eigenaar van het appartement bood zijn woonruimte aan voor 5.000 euro per dag, 'inclusief hapjes en drankjes plus gebruik van badkamer'. Vanaf het balkon van de woning zou zowel een televisieploeg als een sluipschutter prima zicht hebben op alle politieke leiders. De adverteerder werd gearresteerd. Hij houdt vol dat het om een grap ging, maar Justitie denkt daar anders over en zegt dat de man een gevangenisstraf van enkele jaren riskeert.

Foto Flickr.com

Toeslagmeter

Er zijn uitvindingen die zo briljant zijn dat mensen zich afvragen waarom zoiets nooit eerder is bedacht. De Subsidiemeter is er zo een. Dit is een website waar mensen, na het invullen van acht eenvoudige meerkeuzevragen over hun inkomen, snel kunnen zien of zij in aanmerking komen voor inkomensregelingen. Veel mensen weten door het woud aan regels niet of zij voor bepaalde regelingen in aanmerking komen, maar deze website rekent dat eenvoudig uit. De website heeft een klein nadeel: hij is afgestemd op de regels zoals die gelden in de gemeente Apeldoorn. Hoog tijd dus dat andere gemeenten aan de slag gaan om een lokale Subsidiemeter te ontwikkelen.

Okselfris

Sterk geurende deodorants en parfums zijn een plaag voor mensen met astma. In de Verenigde Staten lijdt 1 op de 8 kinderen aan deze aandoening. Ook kinderen met gezonde longen blijken last te hebben van opdringerige geurtjes, zij kunnen er hoofdpijn van krijgen. Een Amerikaans parlementslid in Minnesota heeft daarom een wetsvoorstel ingediend om deodorants en parfums op scholen te verbieden. Of het voorstel nou wordt aangenomen of niet, stank voor dank zal ze zeker krijgen.

Foto Flickr.com

Taart voor Tante Pos

De SP Groningen heeft op alle Groningse Postkantoren een postpakket met een grote slagroomtaart bezorgd. Vorige week werd duidelijk dat Postkantoren BV de laatste postkantoren wil sluiten. De taarten werden dankbaar in ontvangst genomen door de medewerkers, die zich zorgen maken over hun toekomst. Afdelingsvoorzitter Manja Smits: "Met het aanbieden van een taart willen we de werknemers een hart onder de riem steken." De ervaring van deze mensen mag niet verloren gaan en ook voor de klanten is het belangrijk dat de functies van de postkantoren onder een dak blijven.

Zandvoort: slapen in de watertoren

De watertoren in Zandvoort wordt bedreigd met sloop. De gemeenteraad van Zandvoort heeft in 2007 een amendement aangenomen op een bestemmingsplan voor de boulevard waar ook de watertoren staat. De watertoren heeft weliswaar

de status van gemeentelijk monument, maar kan door het amendement mogelijk toch gesloopt worden. Het komt er op neer dat de toren in de weg staat. Nieuwbouw is makkelijker in te passen en geeft minder rompslomp. De Stichting Nederlandse Watertorens heeft nu contact gezocht met de SP in Zandvoort. Samen wordt gekeken of er een alternatief

plan te bedenken is. Zo wordt gekeken of het mogelijk is de watertoren om te bouwen tot hotel.

Hemel voor iedereen betaalbaar

Het is een vraag die veel gelovigen bezighoudt: "Ga ik na mijn dood naar de hemel?" Voor de twijfelaars is er goed nieuws. Via de website www.reserveereenplekindehemel.nl kan iedereen alvast een plek in de hemel reserveren voor later. Voor 12,95 euro ontvangt u een officieel certificaat, als tastbare bevestiging dat er een plek in de hemel is vastgelegd. Garanties dat het certificaat ook werkelijk toegang tot de hemel geeft, worden echter niet gegeven. 'Maar iedere keer dat je het certificaat aan de muur ziet hangen, zal het je eraan herinneren om als een goed mens te leven', staat op de website te lezen. Wees er wel snel bij, zo waarschuwen de makers van de website: 'Vol is vol.'

Foto Flickr.com

Groene vuist

Groen moet je doen

De bewoners van het Noordereiland in de Rotterdamse deelgemeente Feijenoord willen al jarenlang een eigen wijkpark. Daarvoor is ook een prachtige locatie: een braakliggend terrein aan de voet van de Willemsbrug. Door gedoe van ambtenaren is er nooit iets gebeurd met de wens van de bewoners. Die hebben nu, geheel in de traditie van het Rotterdamse motto 'geen woorden maar daden', zelf de handen uit de mouwen gestoken: 'We zijn met eigen geld, menskracht en middelen begonnen met de aanleg van de eerste fase van het park (Ons Park)', schrijven de Noordereilanders in een persbericht. 'Onze groene vingers hebben wij samengebald tot een Groene Vuist. Wij hopen en verwachten dat de politiek ons goedgezind is en dat spoedig de gelden voor de verdere ontwikkeling zullen volgen.' De SP in Rotterdam heeft al laten weten het initiatief van de wijkbewoners volledig te ondersteunen. Raadslid Leo de Kleijn: "Handen af van het park. De SP-fractie vindt dit initiatief een prachtig en positief voorbeeld van waar we als gemeente Rotterdam naar streven: meer participatie en betrokkenheid van bewoners bij het groen in hun eigen wijk."

Foto Flickr.com

Geen markt voor lelijke zangeressen

Rapper Snoop Dogg heeft zo zijn eigen kijk op het verbeteren van de inkomenspositie van vrouwen. "Er zijn lelijke vrouwen die prachtig zingen, maar hun platen verkopen amper", zei hij onlangs. "Dus kennelijk moeten zangeressen het hebben van de hoeveelheid vrouwelijk schoon die ze kunnen tonen." Zijn conclusie: er moet meer bloot worden

toegestaan in videoclip, dat vergroot de kans dat (mooie) zangeressen meer platen verkopen. Seksistisch? Niet volgens Snoop. Hij noemt het hypocriet dat er nooit wordt geklaagd over vrouwen die geld verdienen door bloot in de Playboy te staan, maar wel over halfnaakte vrouwen in videoclip.

Chinezen in Tibet

“Nederland moet zwaarder geschut inzetten tegen de Chinese schending van mensenrechten in Tibet”, zegt SP-Kamerlid Harry van Bommel. “Er moet serieus gekeken worden naar diplomatieke stappen en zelfs handelsmaatregelen.” Van Bommel wil ook dat de Nederlandse mensenrecht-nambassadeur naar Tibet gaat, omdat journalisten geen

toegang meer hebben tot het gebied. “Anders horen we over een jaar of wat dat het er vele malen erger aan toe ging dan we nu denken”, aldus Van Bommel. In een boycot van de Spelen ziet de fractie niets. “Het zijn niet de sporters die de politieke boodschap moeten afgeven maar de regeringen. Bovendien is het strijdig met het uitgangspunt van de Olympische Spelen om sport en politiek met elkaar te vermengen. Laat sporters sporten en regeringen regeren!”

Waterschade

In de nieuwe Waterwet wordt de schadevergoeding voor bewoners in waterbergingsgebieden verbeterd. Waterbergingsgebieden zijn gebieden die in geval van nood onder water kunnen worden gezet, om te voorkomen dat

In memoriam

Helga Hijmans

Overleden op 6 maart 2008

Helga was een SP'er van het eerste uur. Zij was één van de oprichters van de SP afdeling Den Haag. Van 18 juni 1997 tot 23 november 2004 was zij fractievoorzitter van de SP in Den Haag. In de jaren voor haar raadslidmaatschap maakte zij deel uit van het landelijke partijbestuur. Wij danken haar voor haar belangeloze inzet en haar grenzeloze strijdbaarheid.

Landelijk bestuur SP

Foto Archief SP

Peter Welleman

economisch belangrijker gebieden en bevolkingscentra onder water komen te staan. “Wat mij betreft moet daar voor de mensen die al in de bergingsgebieden wonen een gegarandeerde schadevergoeding tegenover staan”, stelde SP-Tweede kamerlid Paulus Jansen in het debat. Staatssecretaris Huizinga is het daarmee eens. Zij heeft toegezegd een uitwerking te maken van het schadevergoedingsbeleid die aan die wens tegemoet komt.

Gat in je hand?

Het aantal mensen dat moeilijk of zeer moeilijk kan rondkomen is verder gestegen. Uit cijfers van het Centraal Bureau voor

de Statistiek (CBS) blijkt, dat in 2006 15 procent van de huishoudens moeilijk of zeer moeilijk rondkomt. Van de mensen met een laag inkomen kan de helft niet rondkomen. Verontrustende cijfers, maar in de interpretatie ervan lijken SP-Kamerlid Sadet Karabulut en staatssecretaris van Sociale Zaken Aboutaleb lijnrecht tegenover elkaar te staan. Terwijl eerstgenoemde concludeerde dat het kabinet de armoede beter moet bestrijden, legde de ander de nadruk op de huishoudens die wél kunnen rondkomen met een laag inkomen. “Dat heeft alles te maken met hoe je je geld uitgeeft”, aldus Aboutaleb.

Conny Braam

Zuid-Afrika was mijn Tweede Wereldoorlog

Van provinciaals meisje tot icoon van de Anti-Apartheidsbeweging

Schrijfster Conny Braam streed in de jaren zeventig en tachtig tegen de apartheid in Zuid-Afrika. Die roerige periode vormt een inspiratiebron voor haar romans. “Stel je voor dat ik in die Koude Oorlogssfeer een Rus in huis had gehad.”

De wind blaast me bijna naar binnen, als Conny Braam de deur van haar houten huis in IJmuiden opendoet. Het kan niet Hollands. Het gure weer, de wolken die van zee binnendrijven, de rook van de Hoogovens en een licht zilte geur. Binnen is ook Afrika, in foto's en in houten beelden. De naam Conny Braam (1948) is synoniem met de strijd tegen apartheid. In 1971 was ze medeoprichter van de Anti-Apartheidsbeweging Nederland (AABN). Als secretaris en later voorzitter was ze het gezicht van de beweging. Tot aan het einde, in 1992, beheerste het haar leven. En nog zit het haar in het bloed, al is ze sindsdien schrijfster. Haar laatste roman, *De Russische timmerman*, beschrijft op meeslepende en soms haast hilarische wijze de lotgevallen van een groepje voormalige activisten. Ze schreef het nadat ze ontdekte dat de Binnenlandse Veiligheidsdienst haar jarenlang met behulp van infiltranten in de gaten had gehouden. “Dat was een mogelijkheid die ik nooit heb willen toelaten, dat een makker me zou verraden. Ik begon me af te vragen hoe zo'n infiltrant terug zou kijken op die periode. Daarover gaat het boek.”

Neemt u met dit boek wraak op uw verrader? Engel Blasius, de infiltrant, lijkt voor eeuwig in zijn paranoia verstrikt te zitten.

“Wraak, nee. Maar het klopt dat ik niet wilde dat het goed met hem zou aflopen. Ik

zit in alle personages. Het meest in Victor, degene die is verraden. Met hem loopt het goed af. Ook in Marjoke, de vroegere vriendin van Engel. Ze is veel slimmer en manipulatiever dan hij. Eigenlijk is Engel de tragische figuur.”

Prachtige naam trouwens, Engel. Hoe kwam u daar op?

“Als je hier in een visserskroeg ‘Engel’ roept, kijken er zeker vier mannen op. Het is een echte IJmuidense naam, die misschien oorspronkelijk uit Katwijk komt. Namen moeten me bevallen, want ik leef een hele tijd met de personages.”

En de Russische timmerman, hoe kwam u daarbij?

“Drie jaar geleden kwam ik hier wonen. Dit was een zeilmakerij, een grote schuur. Voor de verbouwing kreeg ik een Russische timmerman – die trouwens kunstenaar bleek te zijn en hier in IJmuiden woonde. Ik dacht: stel je voor dat ik twintig jaar geleden een Rus in huis had gehad, midden in die Koude Oorlogssfeer. Dat idee heb ik gekoppeld aan Engel, wiens wanen daardoor steeds heviger worden. Intussen is ‘de timmerman’ mijn vriend geworden. We zijn allebei politieke dieren, zeer links. Bovendien kookt hij heerlijk!”

Stamt u zelf ook niet af van Russen?

“Mijn betovergrootouders zijn Russen, die zich rond 1840 na een zwerftocht van

jaren hier vestigden, in het duin. Verder konden ze niet, ze liepen letterlijk tegen de zee aan. Mijn familie behoort tot de oudste van de streek. Ze moeten een boerenachtergrond hebben gehad, want ze pachtten een stukje land. Precies op de plek waar in 1876 de sluizen kwamen van het Noordzeekanaal. Dat verdreef hen van hun grond. Mijn overgrootvader was officieel strandvonder en daarbij verantwoordelijk voor het begraven van drenkelingen. Met de komst van het kanaal besloot de familie een begraafplaats te beginnen. Tot aan de Tweede Wereldoorlog zijn ze de doodgravers van IJmuiden geweest. Mijn vader had er niets mee. Die is na de oorlog in Arnhem terechtgekomen en daar ben ik ook geboren.”

En nu bent u terug op de grond van uw voorouders.

“Dat is zo ongelooflijk, hier valt alles samen. In het huisje hiernaast woonden mijn grootouders. Met mijn opa liep ik over het kerkhof, waar hij de prachtigste verhalen vertelde. Met zo'n mooie stem begon hij dan voor te dragen: ‘Onder deze steen ligt...’ en dan kwam er weer een verhaal. Mijn vader zei altijd dat ik niet alles moest geloven, maar dat deed ik natuurlijk wel. Ik weet nog goed dat opa zei, toen ik een jaar of acht was: ‘Als je later groot bent, moet je alles opschrijven wat ik je vertel.’ Zijn verhalen zijn de bron geweest voor de trilogie die ik tussen 2000 en 2004 heb geschreven over de familie Abrahams. Die naam is in de loop der tijd verbasterd tot Braam.”

Wat voor kind was u?

“Een lastig kind, druk, altijd bezig. Ik schreef en tekende. Op school, in Arnhem, kwam ik steeds in de problemen. Vooral op

”Ik wil onthullen; liefdesromannetjes zijn niets voor mij”

de streng katholieke nonnenschool. Ik had het welbespraakte van mijn opa en ik was eigenwijs. Mijn moeder riep altijd dat ik nooit aan de man zou komen. Mijn vader was een lieve, zachtaardige en zwijgzame man. Mijn moeder en ik waren de praters. Zij stuurde me steeds naar opa Braam. Hij was mijn held en ik was zijn lievelingskleinkind. Ik was dertien toen hij stierf. Vreselijk was dat. Toen ging het ook mis met me. Ik kwam onder toezichtstelling van Pro Juventute. Via via kwam ik terecht in Leeuwarden, waar ik als kamermeisje werkte. Vandaar ben ik naar Amsterdam getrokken.”

Recht uit de provincie?

“Ja. Een jong, onnozel wicht met een paardenstaart. Zo ging ik met een map tekeningen en Jules Verne-achtige verhalen langs uitgevers. Dat werd niets natuurlijk. Met uitzendbaantjes verdiende ik geld. Het waren revolutionaire jaren in Amsterdam. De tijd van de Vietnamoorlog, de solidariteitsbewegingen. Het was een atmosfeer waarin ik me thuis voelde. Ik leerde er Zuid-Afrikanen kennen die gevlucht waren voor de apartheid in hun land. Een was betrokken bij het ANC, het toen verboden Afrikaans Nationaal Congres van Nelson Mandela. Die zat zelf sinds 1964 gevangen op Robbeneiland, vanwege zijn verzet tegen de apartheid. We voerden eindeloze discussies over hoe we politieke activiteiten in Nederland vorm konden geven. Er was een groot zelfvertrouwen dat we iets konden veranderen, een enorme hoop en verlangen, daar gedijde ik in. Ik ben ook een kind uit de schaduw van de Tweede Wereldoorlog; antifascisme en antiracisme heb ik van huis uit meegekregen.”

En zo raakte u betrokken bij Zuid-Afrika?

“Ja, op een goed moment ging ik met een paar Afrikaanse vluchtelingen in een flat in de Bijlmer wonen. Ik was de kostwinner. Al snel ontstond toen de AABN, die ik samen met Berend Schuitema oprichtte. Via hem kwamen er steeds meer studenten bij. We werden een van de grootste en ook succesvolste solidariteitsbewegingen. Ik werd fulltime activiste. Ik zag het als mijn plicht om Zuid-Afrika te bevrijden van dit onrechtvaardige systeem, door het ANC te

ondersteunen. Dit was mijn Tweede Wereldoorlog, ik wilde er wel vijf jaar tegenaan gooien. Het was passie, hartstocht.”

Waar komt dat gevoel van verzet vandaan?

“Mijn vader heeft in een kamp gezeten. En opa Braam vertelde ook veel over de oorlog en het verzet, hier in IJmuiden. Zo ben ik ook geïnspireerd door Hannie Schaft. Haar portret hangt boven mijn werktafel. Ik kende oud-verzetsmensen uit de CPN, die destijds hadden deelgenomen aan het gewapende verzet. Zij steunden ook de AABN. Ze zagen de parallel, dat wij hier solidair moesten zijn met de bevrijdingsstrijd daarginder, in Zuid-Afrika. Niet dat wij in Nederland geweld moesten gebruiken. Juist niet. Het ging er om de Nederlandse bevolking met woorden bewust te maken en te lobbyen bij de politiek. Dat activisme zit me in het bloed. Dat mag gerust op mijn grafsteen staan: ‘activiste’.”

Een grote drang tot overtuigen?

“Ik wil vooral dat mensen het belang van strijd inzien, van verzet. Dat je onrecht aan de kaak moet stellen. Voor de AABN trok ik het hele land door, met een diaprojector en een verhaal. Om mensen bewust te maken van wat zich afspeelde in Zuid-Afrika. Ik kwam overal: in kleine zaaltjes, bij vrouwenclubs en in kerken. Daar leerde ik dat iedereen wel een ‘tante in Pretoria’ had, die vertelde hoe geweldig de bedienden het er wel niet hadden. Dat moest ik dan zien te doorbreken. Ik kon niet begrijpen dat mensen apartheid konden verdragen.”

Die vijf jaar zijn er ruim twintig geworden. Wat heeft dat voor u betekend?

“In die jaren ben ik gevormd, politiek volwassen geworden. De anti-apartheidsstrijd slokte me totaal op. Er was nergens anders tijd voor. Ook niet voor schrijven. Ik begon wel steeds, met hoe mijn opa een zwarte man vond in de branding. Maar ik had het te druk. Het was ook een bruisend leven. We waren met zo’n grote ploeg en daar omheen heel veel vrijwilligers, met overal in het land afdelingen. We organiseerden allerlei culturele manifestaties, waardoor ik veel kunstenaars leerde kennen, theatermensen, musici. Tegelijk leerde ik veel ANC’ers kennen, waarmee ik bevriend raakte. Niet alleen hier, maar

ook in Londen. Daar woonden duizenden ballingen. We voerden harde acties tegen het Nederlandse bedrijfsleven. Het waren geduchte tegenstanders, hun belangen in Zuid-Afrika waren groot.”

Waar bent u trots op?

“Dat we erin zijn geslaagd van de AABN een brede beweging te maken. In feite op de manier zoals de SP nu ook werkt: het oude handwerk, mensen lokaal organiseren. Ze laten doen wat ze kunnen en wat hen aanspreekt. Daarnaast natuurlijk Operatie Vula. Dat zijn de belangrijkste jaren van mijn leven geweest. Met een enorme invloed op alles: mijn schrijven, mijn angsten, wie ik ben. In mijn eerste boek, uit 1992, heb ik over die periode geschreven. Over hoe het ANC mij in 1986 vroeg of ik wilde helpen kopstukken uit de bevrijdingsbeweging Zuid-Afrika binnen te smokkelen, en daarvoor onderduikadressen te zorgen. Alles in het grootste geheim. Ik mocht er met niemand over praten; alleen met een paar ANC’ers die ik in Lusaka ontmoette, de hoofdstad van Zambia. De hele operatie heb ik zelf gefinancierd. Ik wilde niet dat ooit iemand kon zeggen dat ik geld van de Russen had gehad. Iedere avond was ik in touw, geld inzamelen via mijn netwerk. Vijf jaar lang heb ik op mijn tenen gelopen.”

Toen had u al een kind?

“Mijn dochter Tessel. Ik had een groep vrienden om mij heen, die op haar pasten. Ze heeft een geweldige jeugd gehad, vindt ze zelf. En ik was uiterst voorzichtig, voortdurend alert. Ik realiseerde me laatst dat ik daarom niet tegen harde muziek kan. Dan hoor ik niet wat er gebeurt, ben ik de controle kwijt. Ik voelde me enorm verantwoordelijk voor de mensen die ik rekruteerde om ANC’ers te laten onderduiken. Er is nooit met iemand iets gebeurd. Met mij ook niet, al is er wel geprobeerd mij te vergifigen. Er was zo’n haat bij de Zuid-Afrikaanse veiligheidsdienst jegens mij en jegens alle blanke vrouwen die zich verzetten. Jeanette Schoon, Ruth First en Dulcie September waren al vermoord. Ik paste in die lijn.”

De angst kwam later?

“Nadat alles voorbij was en er verkiezingen waren geweest in Zuid-Afrika. Ik werd extreem bang, ging nauwelijks de deur uit en had onstuitbare huilbuien. Het was posttraumatische stress. Ik heb er pillen voor gehad en ik ben onder behandeling

“Ik heb een sterk vermoeden welke BVD’er me 14 jaar volgde”

van een psychiater geweest. Die bracht me opnieuw in contact met oud-verzetsstrijders. Dat heeft weer geleid tot het werken aan de trilogie. Een poging om afstand te nemen van Zuid-Afrika. Dat had ik nodig. Die hele Waarheidscommissie, met gratie en verzoening. Terwijl die mensen terecht hadden moeten staan! Vreselijk vond ik het dat er geen gerechtigheid plaatsvond.”

Heeft u er niet een erg hoge prijs voor moeten betalen?

“Ik zou het zo weer doen. Want ik ben trots op Operatie Vula. Destijds voelde ik die angst niet, daar was geen tijd voor. En de strijd van de AABN is wel een gewonnen strijd geweest! De apartheid is verdwenen. Aan die jaren denk ik met genoeg terug. Het was een unieke tijd, om onder zulke verhevigde omstandigheden bezig te zijn met het zoeken van oplossingen.”

Is Zuid-Afrika onder het ANC geworden wat u verwachtte?

“Een deel van de strijd moet nog worden gevoerd. Er is nog geen sociale gelijkheid, geen eigen model van socialistische ontwikkeling. Dat stond wel in het *Freedom*

Charter van het ANC. Ik hoop dat een jongere generatie dat opnieuw aan de orde stelt. Want er is enige vorm van revolutie nodig. Het ANC moet zich vernieuwen. Je moet ook niet onderschatten dat de westerse invloed grote druk heeft gelegd op Zuid-Afrika. Mbeki is toch een man van het bedrijfsleven.”

Met *De Russische Timmerman* zijn de laatste demonen bestreden. Of niet?

“Dat hoop ik. Want het rare is dat ik drie jaar terug, net toen ik dit huis had gehuurd, een enorme terugval kreeg. Panisch was ik dat ik het weer zou kwijtraken. Ik ben er ook meteen met een slaapzak ingetrokken, voordat het was verbouwd. Er speelde meer. De overburen zeiden dat ze een auto hadden gezien met twee mannen, die mijn huis in de gaten hielden. Achteraf bleek het niets te zijn, maar toen was het een extra teken. En dan stond hier in de tuin een caravan waarin Siegfried woonde, een Duitser. Een griezelige man. Hij was agressief, uit angst dat ie weg moest. Ik was ook bang, want ik zat hier in mijn eentje. Zo zat ik hem in de gaten te houden. Ten slotte hebben wat vissers geholpen om hem met caravan en al weg te krijgen. Hij heeft me het idee geleverd om Engel in een caravan in de tuin van zijn moeder te laten wonen.”

Joeg het rapport van de BVD u geen angst aan?

“Eerst wilde ik het niet weten. Verdringing en angst gaan goed samen. Ik wist natuurlijk wel dat de BVD belangstelling voor mij had. Mijn broers hadden destijds weleens bezoek gehad van een BVD’er, met vragen over mijn doen en laten. Maar een infiltrant was niet bij me opgekomen. Toen kreeg ik een boek in handen van Frits Hoekstra, die in dienst was geweest van de BVD. Mijn naam kwam erin voor. Ik heb hem hier uitgenodigd en hij bevestigde dat ik van 1972 tot 1986 gevolgd ben. Ik heb een sterk vermoeden door wie. Maar dat doet er niet meer toe.”

Terwijl de wind om het huis raast, kijkt Conny Braam vergenoegd naar buiten. “Ik kan het nog niet vertellen, maar ik heb zo iets moois beet voor een nieuw boek. Een roman, want ik houd van verhalen vertellen en karakters verzinnen. Maar er wordt wel weer iets onthuld. Liefdesromannetjes zijn niets voor mij.”

De Russische Timmerman is Conny Braams tiende boek en is verschenen bij uitgeverij Augustus

Tekst Maja Haanskorf

Foto's Suzanne van de Kerk

Javier Guzman

“Racistische grappen zijn vaak het leukst”

Hij won de cabaretprijs Neerlands Hoop en toert momenteel door Nederland met zijn voorstelling Delirium. Op 18 mei staat Javier Guzman op de planken tijdens de SP-ledendag SPELEN. De Tribune confronteert hem met uitspraken uit de media.

De Cabaret & Comedy Gids 2007/2008: 'In de Top 50 van beste en meest veelbelovende cabarettacts van dit seizoen staat Delirium van Javier Guzman op nummer één.'

“Ja, ontzettend gaaf. Daar spreekt natuurlijk een enorme waardering voor mijn werk uit. Alhoewel er in die Top 50 een paar voorstellingen niet zijn meegerkend, die volgens mij anders wel gewonnen hadden. *Tegen beter weten in* van Theo Maassen, bijvoorbeeld. Of *Na de pauze* van Herman Finkers. Die vind ik allebei geweldig. Maar mijn favoriet aller tijden blijft toch Freek de Jonge. Qua oeuvre blijft hij onovertroffen. Hij is constant vernieuwend bezig en blijft toch zichzelf, daar heb ik veel respect voor. Bovendien is hij het meest artistiek en spreekt hij in mijn ogen de mooiste gedachtes uit.”

Het jury-rapport voor de cabaretprijs Neerlands Hoop: 'Javier Guzman gaat keihard de confrontatie met zichzelf aan.'

“Dat komt omdat ik het in *Delirium* heb over mijn drankverslaving en hoe ik die heb overwonnen. Het gaat om hoe ik uiteindelijk nuchter ben geworden, zeg maar. Daarin spaar ik mezelf niet. Of dat moeilijk is? Ja. Maar ik zou niet weten hoe

ik me anders zou moeten uiten dan via theater maken. Theater is mijn uitlaatklep, daar kan ik doen wat ik wil. Aan de andere kant sla je andere mensen de wapens uit handen, door je bloot te geven en je kwetsbaar op te stellen. Dus het is wél en tegelijkertijd niet moeilijk.”

Wikipedia: 'Tijdens het dieptepunt van zijn verslaving dronk hij twee flessen wodka per dag.'

“Dat klopt. Vooral na een optreden ging het hard. Alcoholisme is een progressieve ziekte namelijk. Als je stopt en je begint

“Volgens sommige richtlijnen is heel Nederland alcoholist”

later weer, heb je iedere keer weer meer nodig. Had ik ook: ik had steeds meer nodig om te verdoven. Jij drinkt 's avonds graag een pilsje, zeg je? Ach jongen, da's toch geen enkel probleem! Het is pas een probleem als je gezondheid en je functioneren in het gedrang komen. Volgens sommige richtlijnen is heel Nederland alcoholist. Dat vind ik onzin. Die paar pilsjes van jou tellen echt niet.”

Dagblad De Limburger:

'Cabaretier Micha Wertheim is niet meer welkom in theater De Oranjerie in Roermond na grappen over gehandicapten.'

“Ik snap niet zo goed waarom dat theater niet achter de artiest gaat staan. Micha

heeft een foutje gemaakt met een rolstoeler die in de zaal zat, dat kan gebeuren. Ik weet zeker dat hij niemand heeft willen kwetsen. Ik maak zelf ook vaak grappen over rolstoelers. Uiteraard! Een kleine anekdote, om dat uit te leggen. Ik werd eens aangesproken door een gehandicapte, spastische meneer. Hij zei: 'Javier, kun je niet eens wat hardere grappen over gehandicapten maken?' Stomverbaasd vroeg ik waarom. Toen zei hij: 'Luister, ik heb twee universitaire studies gedaan,

“Humor is een manier om mensen te erkennen”

maar op een terras wordt over mijn hoofd heen aan de duwer van mijn rolstoel gevraagd of ik iets te drinken wil. Door jouw grappen over gehandicapten voel ik me bijna beschermd. Dus ze mogen wel wat harder.’ Ik dacht: wow! Dus ja, tijdens een voorstelling wil ik tegen een rolstoeler op de eerste rij best zeggen: ‘Zeg, waarom krijg ik van jou geen staande ovatie?’ Fascinerend om te zien hoe mensen dan eerst gaan zitten kijken of ze mógen lachen. Maar ik maak grappen over alles en iedereen. Humor is een manier om groepen mensen te erkennen en herkennen.”

Ook uit *De Limburger*: ‘Een deel van het publiek van Wertheims show verliet de zaal.’

“Nou, bij mij lopen ze ook weleens weg, hoor. Wat ik dan doe? Dan loop ik ze achterna om te vragen waarom ze opstappen. Het bereik van mijn microfoonzender is groot genoeg, hahaha. Laatst nog: iemand liep weg en ik erach-

teraan. Bleek het een veganist te zijn, die zich enorm had geërgerd aan mijn verhaal over het slachten van koeien. Ik zei: ‘Nou, veel plezier bij de Burger King dan.’ Ik zei al: er zijn geen onderwerpen waar ik geen grappen over maak. Wel maak ik altijd de afweging of het ’t allemaal waard is. Ik bedoel: een shockeffect kan mensen onnodig kwetsen. Dat wil ik niet, dat is het dan níét waard. Racistische grappen? Maak ik weleens, ja, die zijn vaak het leukst! Een vriend van mij en ik zijn zo racistisch als de pest tegen elkaar. Hij is van Mexicaanse afkomst en ik heb zelf Spaans bloed. Je moest het eens horen! We vinden het hartstikke leuk. We geven zo als het ware te kennen dat we elkaar accepteren en erkennen. Maar soms merk je in een zaal toch dat mensen die knipoog niet doorzien. Hoe? Dat hoor je op de een of andere manier terug in de lach.”

***De Tribune*: ‘Zondag 18 mei SP-ledendag 2008 SPELEN.’**

“Ik heb vaker voor de SP opgetreden en ik vind het een prettig publiek. Het zijn goed geïnformeerde, intelligente mensen. Ze lachen op de juiste momenten, ook als ik

iets verkondig wat niet in hun straatje past. Dat getuigt van een goed gevoel voor humor.”

***YouTube*, uit jouw eigen voorstelling *Bot*: ‘De mensen worden echt steeds dommer.’**

“Ik bedoelde daarmee dat ik vind dat de mensen over het algemeen heel slecht geïnformeerd zijn. Dat heeft alles te maken met de manier waarop nieuws en actualiteiten gebracht worden. Veel mensen denken dat wat in het achtuurjournaal komt, het enige echte nieuws is. Dat neemt niet weg dat ik Nederland soms wel degelijk dom vind. Bijvoorbeeld als er een hele massa mensen in Drachten voor een appartementencomplex staat, omdat ze denken dat Joran zich daar schuilhoudt. Blijkt daar ene Johan te wonen! Dat bestempel ik als dom. Aan de andere kant is Nederland soms ook weer heel erg nuchter. Té nuchter, vind ik. De bereidwilligheid om ergens voor te vechten is er niet meer. Ik dacht dat we ooit een vrijgevochten volk waren. Ik schrik ervan dat dat zo snel is verdwenen.”

Tekst: Rob Janssen

Foto's Bas Stoffelsen

Foto Bilderberg / Hollandse Hoogte

Sporten in de smog

Haile Gebreselassie gaat tijdens de Olympische Spelen geen marathon lopen. De astmatische topatleet vreest voor gezondheidsschade door de luchtvervuiling boven Peking. Gastland China stelt alles in het werk om de lucht te klaren. Kan de bevolking straks ook opgelucht ademen?

Om te voorkomen dat de topsporters deze zomer massaal ademhalingsproblemen krijgen, heeft China beloofd dat de Olympische Spelen in Peking 'groen' zullen zijn. Alleen al de enorme smogwolk, die vaak zichtbaar boven de hoofdstad hangen, maken dit tot een vrijwel onmogelijke opgave. Maar er staat veel op het spel, dus wordt alles op alles gezet. Vervuilende fabrieken zijn verplaatst naar de voorsteden. Oude bussen en taxi's zijn vervangen door nieuwe, schonere exemplaren. Inwoners van de stad worden aangespoord om op aardgas te stoken in plaats van op kolen, maar ook om minder te barbecuen. Er wordt zelfs belasting

geheven op eetstokjes, om hergebruik te stimuleren. Een heus Olympisch bos van honderdduizenden bomen moet de lucht boven Peking verder zuiveren.

Alle inspanningen ten spijt, komen er de laatste maanden onophoudelijk sombere berichten naar buiten over het milieu in China. In ruim een kwart van de rivieren en meren is het water zo vervuild dat contact met de huid wordt afgeraden, zo moest de Chinese regering in december toegeven. De economische groei brengt de milieu-inspanningen om zeep. Het kolengebruik van Peking bereikte afgelopen jaar een record. Dagelijks komen er in de al drie miljoen auto's tellende stad nog eens duizend bij. De uitstoot van zwaveldioxide, die zure regen en smog veroorzaakt, nam tussen 2000 en 2006 met bijna

eenderde toe. Daar komt nog bij dat het water van de rivier de Jangtse, die een paar honderd miljoen mensen drinkwater levert, een verontrustend laag peil heeft bereikt.

Sporten in de smog, topatleet Haile Gebreselassie heeft er een hard hoofd in. Hij maakte in maart bekend dat hij de marathon deze zomer links laat liggen. De wereldrecordhouder heeft astma en vreest dat de 42-kilometerloop in Peking blijvende schade toe zal brengen aan zijn longen. Hij wil daarom alleen uitkomen op de 10.000 meter. "Sommige onderdelen van de Spelen moeten worden opgeschort als de luchtkwaliteit niet verbetert", waarschuwde IOC-president Jacques Rogge de afgelopen maanden al meermaals. Uiteraard is de Chinese regering er

veel aan gelegen om die afgang te voorkomen. Daarom is Peking een soort laboratorium aan het worden, waar wetenschappers nauwkeurig de luchtstromen bestuderen. Zo hopen ze beter in de gaten te krijgen welke factoren de luchtvervuiling versterken. Dan kan de regering tijdens de Spelen bijvoorbeeld bedrijven stil leggen of het autoverkeer verbieden.

Dagverbruik: 7.100.000 vaten olie

Het is al te makkelijk om de zwartepiet voor de viezigheid in de lucht eenzijdig bij China zelf te leggen: we werken zelf mee aan de hoge uitstoot van broeikasgassen daar. De Chinese economie is vanaf 1980 met jaarlijks bijna tien procent gegroeid: de productie is nu vier keer zo groot als in 1980. Dat komt vooral door de industrialisatie. In 2001 werd China lid van de Wereldhandelsorganisatie WTO (*World Trade Organisation*). Dat gaf een geweldige stimulans aan de Chinese export, die vanaf 2000 met maar liefst dertig procent per jaar is toegenomen. Reden voor het Internationaal Energie Agentschap (IEA) om eens onder de loep te nemen hoeveel extra energie dat eigenlijk kost. Het IEA berekende dat 28 procent van het energiegebruik in de geëxporteerde goederen zit. Vooral industriële exportgoederen, huishoudelijke apparaten, kleding en textiel trekken een zware wissel op het milieu. Volgens het IEA is de Chinese uitstoot van CO₂ voor 34 procent toe te schrijven aan de export. Door spullen uit

China te kopen, dragen we dus bij aan de Chinese uitstoot van broeikasgassen.

Veel sterker nog dan de economie, groeit het energiegebruik in China. Maar liefst 7,1 miljoen vaten olie gaan er in China dagelijks doorheen: een verviervoudiging ten opzichte van 1980. Overigens wordt dit vaak aangehaald als verklaring voor de sterke stijging van de olieprijs in de afgelopen tijd, maar dat is betrekkelijk. De Europese Unie gebruikt per dag twee keer zoveel olie als China. Het Chinese gebruik zal natuurlijk wel verder toenemen, door de honderdduizenden auto's die er jaarlijks bijkomen.

Het elektriciteitsgebruik van een gemiddelde Chinese is nu vijf keer zo hoog als in 1980. En het blijft maar stijgen. Vanaf 2001 leidde de toename van industriële productie samen met de toename van het aantal airco's tot stroomtekorten. Dus besloot de overheid om nóg meer centrales te bouwen, meest kolencentrales. De groei van het aantal elektriciteitscentrales in China is uniek in de wereld. De enorme toename van het aantal kolencentrales en het aantal auto's betekent meer broeikasgassen, meer zwaveldioxide en andere stoffen die ernstige luchtvervuiling veroorzaken. Die vervuiling bedreigt de Olympische Spelen: de groei bijt zich als het ware in de eigen staart.

Airco's, auto's en armoe

“Overheid, doe eens wat!”, lijkt een gerechtvaardigde roep bij al die milieuver-

vuiling. De Chinese energiesector is immers in handen van de staat. Eén grote staatsonderneming, de Shenhua Groep, controleert de winning van kolen. Drie staatsondernemingen beheersen 90 procent van de Chinese olie- en gasmarkt. Ook de elektriciteitsvoorziening is de zaak van een handvol staatsondernemingen, zowel wat betreft de productie als het transport. Veel bewegingsruimte heeft de overheid echter niet. De groei van het energiegebruik betekent dat er veel geïnvesteerd moet worden. “Bij grote projecten zijn corruptie en smeergelden bij de verschillende bestuurslagen in China aan de orde van de dag”, stelt Wen Bo, directeur afdeling China van milieuorganisatie *Pacific Environment*. “Daarom winnen economische belangen het bijna altijd van het milieu.”

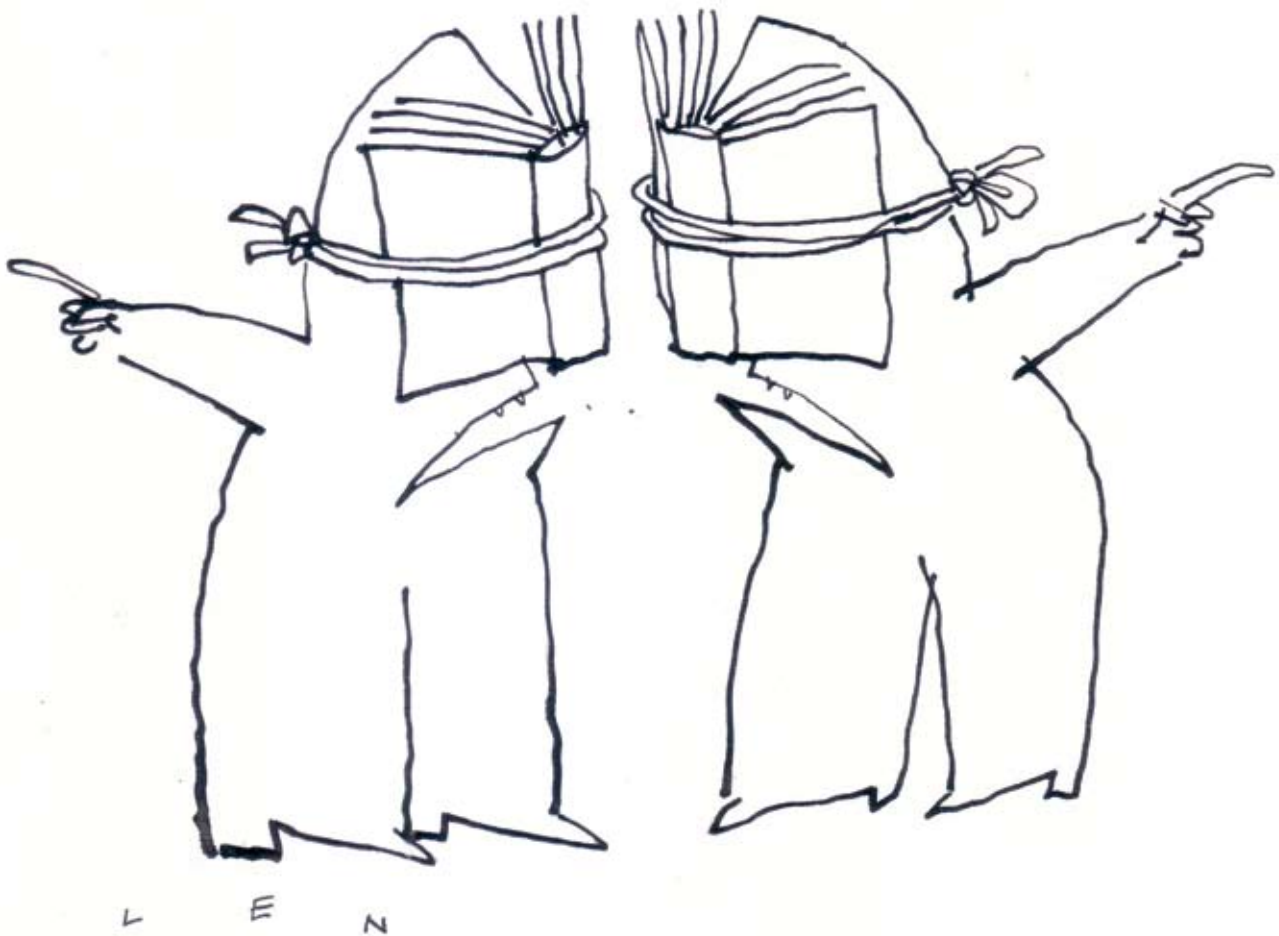
Ondanks de grote milieuschade geldt het economisch beleid van China op het eerste gezicht als een succesverhaal, gezien de hoge groeicijfers. Maar anders dan de toename van het aantal airco's en auto's doet vermoeden, leeft een groot deel van de Chinezen nog altijd in bittere armoede. De Wereldbank rekende vorig jaar uit dat 340 miljoen mensen (ruim een kwart van de bevolking) rond moeten komen van minder dan twee dollar per dag. Vooral op het platteland heerst veel armoede. De rijkere bevolkingsgroepen wonen vooral in de grote steden in de kustregio's. Van het nationaal inkomen gaat de helft naar 20 procent van de bevolking, terwijl de armste 20 procent gezamenlijk slechts vier procent verdient. De armen profiteren niet of nauwelijks van de economische groei, maar zitten wel met de stank. Misschien worden er tijdens de Spelen harde milieumaatregelen genomen, maar die zijn overwegend van tijdelijke aard. Na de zomer zullen de gevolgen van de ongebreidelde economische groei zich weer laten voelen en gaat de vervuiling als vanouds door. Van de feitelijke milieuschade ligt de Chinese regering beduidend minder wakker dan van de dreiging van imagoschade.

Tekst Herman Damveld

Foto Bastiaan Heus/ Hollandse Hoogte

Haile Gebreselassie

Geen gemakkelijk boe-geroep

De SP en het integratiedebat

Geert Wilders' PVV wordt ten onrechte vaak vergeleken met de SP. Daarmee wordt de aandacht afgeleid van het inhoudelijke debat.

Partijen die van zichzelf vinden dat ze 'in het midden' zitten, proberen regelmatig Wilders' PVV (Partij Voor de Vrijheid) en de SP op één hoop te gooien. Extreme, populistische partijen die zich laten leiden door wat de man in de straat vindt maar

geen serieuze beleidsalternatieven hebben, zo luidt het vooroordeel. Maar juist het debat over integratie en Geert Wilders laat zien hoe ver de SP afstaat van de PVV.

Als er iets opvalt in het hele debat over Wilders' PVV, dan is het wel hoe weinig aandacht er wordt besteed aan de vraag *Wat Wilders wil*. Niet toevallig is dat het thema van het februari-nummer van de *Spanning* – het blad van het Wetenschappelijk Bureau van de SP.

En wat Wilders wil, is ook precies wat erin staat. In een aantal artikelen komen de ideeën en voorstellen van Geert Wilders langs. Niet alleen die over de islam en de Koran, maar vooral ook zijn ideeën over bijvoorbeeld sociale voorzieningen voor arbeidsongeschikten (verder afbreken), het minimumloon (afschaffen) en Guantánamo Bay (graag ook in Nederland). Zo bezien is het heel goed mogelijk dat de zelfbenoemde middenpartijen het debat liever op de doldriestheid van Geert Wilders toespitsen dan op de inhoud van zijn ideeën. Wat hij wil, is immers weinig meer dan een paar flinke stappen vooruit in het beleid dat door de kabinetten van de laatste jaren al is ingezet. Het uithollen van de solidariteit door te beknibben op voorzieningen voor

mensen die ze het hardst nodig hebben en de sociale zekerheid uit te kleden, het inperken van burgerrechten, onmenselijk vreemdelingenbeleid, het is allemaal niet nieuw. Het is zulk afbraakbeleid, dat de onzekerheid, ontevredenheid en onmacht in de samenleving voedt. En dus juist polarisatie mogelijk maakt.

Het inhoudelijke debat

Dit nummer van *Spanning* past op twee manieren in de traditie van de SP. In de eerste plaats wordt Wilders niet gemakzuchtig als slecht mens weggezet, maar worden zijn standpunten onder de loep genomen. De inhoud zegt genoeg. Ook tijdens de opkomst van Pim Fortuyn was het de SP die bijna als enige partij niet meedeed aan het al te makkelijke boegeroep, maar kwam met een boekje: getiteld *Leest u zijn boeken maar*. In de tweede plaats onderscheidt de SP zich van andere partijen door actief aan de slag te gaan met het onderwerp. Afdelingen bestellen extra exemplaren, om uit te delen aan geïnteresseerden.

Kampioen Spanningen bestellen is de afdeling Alkmaar: maar liefst 2.000 exemplaren. Afdelingsvoorzitter Matt Delahaij legt uit dat bewust het debat aangaan aansluit bij een lange Alkmaarse traditie: "Er zijn door de jaren heen veel

discussies en bijeenkomsten geweest rond het thema racisme en discriminatie. Ondanks dat wij dezelfde racistische incidenten kenden als andere steden, heeft extreemrechts in onze stad nooit echt een poot aan de grond gekregen. De Centruumpartij heeft ooit één gemeenteraadszetel gehad, maar bleek geen kandidaat te hebben om deze te bezetten. Deze traditie van discussie, van het overtuigen van mensen die hun vertrouwen in de traditionele politiek verloren hebben, willen we in leven houden." Daarom worden Spanningen uitgedeeld aan actieve SP-leden, vakbondsleden en

scholieren en studenten. Delahaij: "Er zijn stapels richting spreekkamers van gezondheidscentra gegaan, en naar bibliotheken en scholen. Leraren kunnen het als lesmateriaal bestellen." Daarnaast worden ze op straat uitgedeeld om met de mensen in gesprek te gaan.

Dat is wel een heel groot verschil met de PVV van Wilders: deze 'partij' heeft één lid (raad eens wie dat is), en dat ene lid schuwt alle plekken waar een serieus debat wordt gevoerd. Hij weigert halsstarrig om de discussie aan te gaan. Uitnodigingen voor bijeenkomsten, televisieprogramma's en radio-uitzendingen waaraan ook andersdenkenden deelnemen, slaat hij af. Na het verschijnen van zijn filmpje *Filna* liet Wilders weten dat er debatavonden moeten komen. De vraag is of bezoekers van die avonden dezelfde beveiliging krijgen als Wilders, en waarom hij niet gewoon op tv in debat gaat met zijn professionele collega's. De bijdrage van Wilders aan het debat bestaat uit het verkondigen van standpunten.

Eenrichtingsverkeer dus. Op straat, op het werk en in de buurt laten actieve SP'ers daarentegen juist zien dat hun partij het inhoudelijke debat met de mensen om wie het gaat niet uit de weg gaat. Het debat over integratie kan geen eenrichtingsverkeer zijn.

Gedeelde Toekomst

Ook binnen de partij is het integratiedebat voor de SP geen eenrichtingsverkeer. Het SP-congres van november vorig jaar besloot dat er een integratienota moest komen, een document waarin de stand-

KLEINE BLOEMLEZING UIT WAT WILDERS WIL

'Wilders lijkt een geboren oppositievoerder, maar is dat niet. (...) Tijdens de paarse kabinetten werkte Wilders samen met PvdA en D66 aan de politiek van meer markt en minder overheid, van afbraak van sociale zekerheid en uitverkoop van publieke diensten.'

'Wilders steunt de Israëliëse bezetting van de Palestijnse gebieden. Ook steunde hij vol overtuiging de invasie van de Amerikanen in Irak en in Afghanistan en nu wil hij zo snel mogelijk Iran bombarderen.'

'Vrijheid betekent voor Wilders dat de overheid zich zo min mogelijk moet bezighouden met sociale zekerheid. Hij doet vooral een beroep op de 'zelfred-

zaamheid' van burgers. Tot zover de neoliberal Wilders. Als het gaat om orde en veiligheid, dan blijkt juist een groot geloof in de maakbaarheid van de samenleving.'

'Nederlandse moslims mogen van Wilders preventief worden opgepakt, krijgen niet dezelfde grondrechten als andere Nederlanders en kunnen bij een overtreding het land worden uitgezet. Wilders rechtvaardigt deze vorm van 'apartheid' met de stelling dat deze maatregelen zouden passen bij de 'islamitische cultuur'. Opmerkelijk genoeg draagt Wilders op deze manier juist bij aan de 'islamisering' van Nederland.'

De concept-integratienota van de SP heeft als titel *Gedeelde Toekomst*. De nota is samengesteld door Tweede Kamerleden Sadet Karabulut en Ronald van Raak. Na een inleiding over de historie en achtergronden van migratie en integratie, worden in vijf hoofdstukken de analyses en voorstellen van de SP behandeld. Het eerste gaat over de uitgangspunten die nodig zijn om samen te leven: de rechtsstaat, participatie en emancipatie. Het volgende hoofdstuk gaat over het aanleren van de Nederlandse taal. Dat kan niet vrijblijvend zijn, maar moet wel menselijk georgani-

seerd worden. Het hoofdstuk *Samen leren in Nederland* bevat onder andere voorstellen om segregatie in het onderwijs te bestrijden. Hoofdstuk 4 gaat over samen wonen en pleit voor meer regie van de overheid om ook in de wijken segregatie tegen te gaan. *Wie werkt, doet mee*. Daarom gaat het laatste hoofdstuk over samen werken en wat daarvoor nodig is. Ook meepraten? Neem contact op met uw afdelingsvoorzitter en laat van u horen op de ledenvergadering. De conceptnota kunt u ook op de SP-website vinden: www.sp.nl/service/rapport/080319gedeeldetoekomst.pdf

punten en voorstellen van de SP over integratie gebundeld worden. Dus moesten het Partijbestuur en de Tweede Kamerfractie aan de slag om een concept te maken. In de derde week van maart was dat klaar. De titel is 'Gedeelde Toekomst'. Vervolgens ligt de bal bij de leden in het hele land, die in hun afdeling de conceptnota bespreken. De afdeling Hoorn was waarschijnlijk de eerste, want de donderdag nadat de conceptnota verscheen, was er daar al een vergadering. Ake de Vries, afdelingsvoorzitter: "We hadden het al langer gepland. Het was nog even spannend of de nota er echt op tijd zou zijn, maar dat kwam goed." Dat gaf de leden niet veel tijd om de vergadering voor te bereiden, maar dat was geen probleem:

"Tijdens de vergadering bleek dat de nota zorgvuldig was gelezen. We hebben eerst een algemene discussie gehouden en daarna zijn we de hele nota punt voor punt doorgelopen. Zo hebben we een aantal kritiekpunten verzameld die we meenemen naar de regioconferenties."

Want dat is de volgende stap: de ledenvergadering kiest afgevaardigden voor de regioconferenties, die plaatsvinden in april. De afgevaardigden gaan daar in debat met leden van het Partijbestuur en de Tweede Kamerfractie, en met elkaar. Op basis daarvan wordt de conceptnota aangepast. Het resultaat moet uiteindelijk worden goedgekeurd door de Partijraad, waarin alle afdelingsvoorzitters en het

Partijbestuur zitten. Een lange weg dus, voordat de SP-integratienota klaar is. Toch is dat de enige manier om ervoor te zorgen dat ideeën over een belangrijk onderwerp als integratie niet vanuit 'Den Haag' worden opgelegd, maar draagvlak krijgen onder de enkele duizenden actieve SP'ers in het land. En ook al doen SP-Tweede Kamerleden veel meer dan andere Kamerleden hun best om zich niet op te sluiten in de Haagse kaasstolp, het zijn de actieve leden die wekelijks met de mensen op straat het debat voeren. Het zijn de leden, die tijdens acties te horen krijgen wat er speelt. Het zijn dus de meer dan 50.000 leden, die er zorg voor dragen dat de voorstellen van de SP over echte problemen gaan en dat de oplossingen realistisch en menselijk zijn. En dat is een levensgroot verschil met de PVV.

In de woorden van Hans van Heijningen, algemeen secretaris van de SP: "Wanneer wij samen met de mensen uit de zogenoemde prachtwijken werken aan oplossingen voor de problemen die Wilders aanstipt, kunnen we mensen ervan overtuigen dat discriminatie en uitsluiting de foute antwoorden zijn. Het wegzetten, uitsluiten en beledigen van een miljoen mensen op basis van afkomst of geloof staat haaks op ons streven om Nederland eerlijker, fatsoenlijker en plezieriger te maken."

Hondenpoep

Is de SP Tilburg gek geworden?!

Als het aan de SP Tilburg ligt, krijgt het woord drollenvanger er een nieuwe betekenis bij. DNA-tests en boetes van 250 euro als wapen tegen poep op de stoep: gemeenteraadsfractievoorzitter Johan van den Hout haalde er alle kranten mee.

10 STINKENDE STELLINGEN

1. Arm Tilburg, bedekt onder centimeters poep

“Ja, hondenpoep staat bij Tilburgers op 1 in de lijst van alledaagse ergernissen. In alle Nederlandse steden trouwens.”

2. In Tilburg heeft de politie niets beters te doen

“Dat is een misverstand: het zou inderdaad zonde zijn als de politie dit zou moeten gaan doen. Politie moet boeven vangen. We hebben in Tilburg al twee hondeninspecteurs én een goed klachtenmeldsysteem. Daarmee kan je in kaart brengen waar de overlast het grootst is, zoals speeltuinen en straten waar altijd poep ligt. De inspecteurs kunnen op die plekken monsters nemen.”

3. Wildpoepende katten, vogels en (politie)-paarden zijn ook vies

“Ja, maar die roepen veel minder ergenis op.”

4. Daders moeten op heterdaad betrappt worden

“Kom op, dat werkt niet. Als er een inspecteur staat, wordt de poep ineens wél opgeruimd. Je fietst toch ook niet door rood als je een agent ziet?”

5. Leuk: buurman pesten door zijn poepzakje op straat te legen

“Je kunt het DNA vergelijken met het kenteken van een auto. Als iemand

Johan van den Hout

foutparkeert, vinden we het heel normaal om op basis van het kenteken te beboeten. Ik heb nog nooit gehoord dat iemand de kentekenplaten van de buurman op een foutgeparkeerde auto schroefde. Denk jij heus dat mensen poepzakjes uit de prullenbak gaan halen en leeggooien?”

6. Laat de inspecteurs drollen markeren met een vlaggetje: veel goedkoper

“Dat is zo'n dooddoener, die hoor je ook vaak bij milieumaatregelen: 'vervuiling hoort er nou eenmaal bij, dus je hoeft niets te doen.' Maar mensen hebben er last van, ze klagen erover. En je kán er wat aan doen, waarom zou je het dan laten?”

7. Goed boek: 1984 van George Orwell

“Inderdaad. Maar ik vind dat zó'n overdreven reactie! Juist in Tilburg gaat *Big Brother* al heel ver. In uitgaansgebieden hangen overal camera's, er worden *roadblocks* gehouden waarbij hele wijken letterlijk worden afgesloten om controles uit te voeren. Als je naar het zwembad gaat of je kind naar de opvang brengt, wordt je vingerafdruk gecheckt. Even je kind door de buurvrouw op laten halen is er niet meer bij.”

8. Werk aan de winkel: kom dáártegen in actie!

“Doen we al! Maar daar besteden de media nauwelijks aandacht aan, terwijl dat allemaal veel ingrijpender is dan ons hondendrollenplan.”

9. Hondenbezitters betalen hondenbelasting, maar krijgen er alleen verbodsbordjes voor terug

“Juist die hondenbelasting kan met ons plan worden afgeschaft en vervangen door een eenmalige heffing van circa 145 euro. Nu wordt in Tilburg het grootste deel van de hondenbelasting besteed aan poep opruimen. Dat is oneerlijk: nette baasjes betalen voor de laksheid van anderen. Met die 145 euro kan het afnemen van speeksel door een dierenarts om het DNA te bepalen worden bekostigd en het opzetten van een databank. Uit de hoge boetes voor overtreders wordt de laboratoriumanalyse van het DNA in de drollen betaald.”

10. 250 euro boete is buitenproportioneel

“Nee hoor, het bedrag is zeer proportioneel. Het zijn namelijk bestuurlijke boetes, geen bekeuringen die aan het ministerie van Justitie worden betaald. Het geld verdwijnt dus niet in een of andere pot van het Openbaar Ministerie of Justitie, maar wordt rechtstreeks aan de gemeente betaald. Juist daarom kan het hele plan kostendekkend worden uitgevoerd en dat maakt de hoogte van de boete proportioneel.”

Tekst Daniël de Jongh
Foto Rob Voss

VOOR MEER INFORMATIE: TILBURG.SP.NL

2002: SP-campagne tegen JSF

Financiële vliegramp

Het is de grootste defensieorder uit de Nederlandse geschiedenis: de Joint Strike Fighter. Maar vanaf 2002 zakt ons land steeds verder weg in een miljardenmoeras. Ondanks vele waarschuwingen. Een reconstructie.

Op **8 februari 2002** meldt premier Wim Kok dat het kabinet heeft besloten tot deelname aan het JSF-project. Van alle straaljagers die in aanmerking voor opvolging van de F-16, heeft de Joint Strike Fighter volgens hem “de beste prijs/kwaliteit-verhouding”. Een gewaagde uitspraak, want op dat moment is de prijs van het gevechtsvliegtuig niet bekend. Laat staan dat ook maar iemand zicht heeft op de kwaliteit: het vliegtuig moet namelijk nog ontwikkeld worden. Eigenlijk weet niemand nog wat voor een toestel die JSF nou precies moet worden. “Wij willen gewoon het beste vliegtuig van de drie kandidaten”, zegt Defensiewoordvoerder Beekma in januari 2002 tegen de Tribune.

Voormalig luchtmachtgeneraal Ben Droste zegt: “We zijn niet op zoek naar een nóg sneller of nóg wendbaarder toestel dan de F-16. In beginsel kijken we naar de JSF als onderdeel van een nieuw systeem van relevante data-uitwisseling en -verwerking.” Daarentegen meldt Lockheed-Martin, de Amerikaanse JSF-fabrikant, anno nu op zijn website dat het vooral om een ‘betaalbaar’ toestel gaat. De JSF als *low budget*-kist.

2002: “De F-16 kan met een update nog tot 2020 mee”

Maar uitgerekend als het om de centen gaat, lijkt het er al snel op dat Nederland in een moeras stapt. Begin 2002 gaat het kabinet nog uit van een stukprijs van 39,5 miljoen euro en een totaal kostenplaatje

van 6 miljard – het zogenaamde ‘deelname-ticket’ van 800 miljoen euro, dat aan de Amerikanen is betaald, niet meegerekend. Gedurende de jaren die volgen stapelen de prijsverhogingen zich op. SP-Kamerlid Harry van Bommel op **30 januari 2002**: “De huidige prijs van 39,5 miljoen euro is gebaseerd op een uiteindelijke verkoop van 4.500 toestellen wereldwijd, een afzet die zeker niet te garanderen valt. Ook wil de fabrikant, Lockheed Martin, niet garanderen dat de huidige prijs de uiteindelijke prijs voor het vliegtuig zal worden. Verder kunnen de F-16’s met een update technisch en militair gezien nog tot 2020 mee.” Onder het motto *Het kabinet ziet ze vliegen, u ook?* start de SP’er een grootscheepse campagne om de Kamer over te halen het JSF-besluit niet te steunen. Kort daarvoor heeft het Centraal Plan Bureau (CPB) de veronderstelde voordelen van de JSF voor het Nederlands bedrijfsleven in twijfel getrokken. Terecht, blijkt na anderhalf jaar, op **10 juli 2003**. Eén van de belangrijkste bedrijven in de Nederlandse defensie-industrie, Thales, laat weten danig teleurgesteld te zijn over de JSF-contracten. De gehoopte order van

200 miljoen dollar voor infraroodkoelers voor het vliegtuig blijft uit.

Op **5 januari 2004** vliegt de volgende baksteen door de Nederlandse JSF-ruiten. Het Amerikaanse mediabedrijf Bloomberg onthult dat de productiekosten voor de JSF inmiddels met 17 procent zijn gestegen ten opzichte van het geplande budget. Bovendien is er een vertraging van een jaar opgelopen. Amper drie maanden later wordt duidelijk dat die kostenoverschrijding nóg hoger zal uitvallen: er wordt melding gemaakt van minimaal 22 procent. Weer drie maanden later, op **1 juli 2004**, blijkt de stukprijs van de JSF gestegen te zijn naar 45,2 miljoen: een stijging van 18 procent in twee jaar. Ook de Nederlandse regering stelt haar optimisme enigszins bij. Waar aanvankelijk nog gesteld werd dat Nederlandse bedrijven zo'n 7,5 miljard euro zouden kunnen opstrijken dankzij de JSF, wordt de Tweede Kamer nu geconfronteerd met een 'mogelijke' omzetstijging van 5,5 miljard. Bij Krista van Velzen ligt op dat moment al een flinke map ingediende Kamervragen op het bureau. "De vette gebraden JSF-kapoenen verschijnen nog steeds in de lucht, maar nu als fata morgana. Als je dichterbij komt zijn er niet meer", aldus het SP-Tweede Kamerlid. Mede op haar voorstel vraagt de Kamer in de zomer om een nieuwe financiële berekening van de JSF-prognoses, maar het kabinet kondigt op **15 december 2004** uitstel aan. Als reden wordt aangevoerd dat Lockheed Martin geen tijd zou hebben om informatie uit te wisselen. Intussen rijzen er ook technische problemen. Het startgewicht van diverse prototypes van de Joint Strike Fighter blijkt veel te hoog. Gevolg: vertraging in de ontwikkeling. Bovendien begint de steeds hogere koers van de euro ten opzichte van de dollar roet in het eten te gooien als het gaat om financiële afspraken tussen Nederland en de VS.

2006: "De hofstadgroep bombarderen?"

De volgende onheilstijding komt op **17 maart 2005**. De Amerikaanse rekenkamer raadt de VS-regering aan te stoppen met verdere investeringen in het JSF-programma. Het duurt ruim een half

jaar voordat de Nederlandse regering reageert. Op **13 oktober 2005** besluit de staatssecretaris van Defensie om minder JSF's te bestellen dan de eerder voorgenomen 85 stuks. Op **3 december 2005** komt naar buiten dat de Amerikaanse regering van zins is om uitgerekend het JSF-prototype dat Nederland wil aanschaffen uit het programma te schrappen. Dat gebeurt precies een week voordat Nederlandse officials onderhandelingen beginnen over het aantal toestellen dat ons land wil bestellen. Krista van Velzen vermoedt dat de Amerikanen andere landen onder druk gaan zetten om nu al veel bestellingen voor JSF-toestellen te doen. "Zo moet Nederland het Amerikaanse risico overnemen. Dit project moet nu écht worden gestopt." Dat standpunt herhaalt ze op **15 april 2006**, als het Amerikaanse Congres een JSF-productievertraging van twee jaar én een kostenoverschrijding van 30 procent bekend maakt.

Intussen is het kabinet Balkenende II gevallen en begint het ernaar uit te zien dat het 'tussenkabinet' Balkenende III de beslissing over de aanschaf van de Joint Strike Fighter gaat nemen. Op **31 augustus 2006** stelt de SP daarom voor om die beslissing uit te stellen tot na de verkiezingen van 22 november. Want wederom melden experts een jaar vertraging; waarop de Amerikaanse Senaat die zomer sowieso al een bezuiniging van 1,2 miljard dollar vaststelt. Niettemin tekent de minderheidsregering op **29 september 2006** (nog geen twee maanden voor de verkiezingen) een cruciaal onderhouds- en productiecontract voor de JSF. Hoogst opmerkelijk, omdat dit contract uitgaat van 85 toestellen, terwijl dat aantal – in tegenstelling tot de onderhoudskosten in het contract – nog geenszins vaststaat. Een officieel besluit dát Nederland de JSF überhaupt gaat aanschaffen is nota bene nog steeds niet genomen. Dat de Algemene Rekenkamer vlak voor de verkiezingen de financiële risico's nog eens onderstreept, kan het enthousiasme van het kabinet niet temperen. Terwijl het kostenplaatje inmiddels verdrievoudigd is: stelde Defensie in 1999 nog dat aanschaf en onderhoud van 114 toestellen ruim 4,5 miljard euro zouden kosten, nu wordt voor 85 toestellen al gerekend op 14,6 miljard euro. Op **11 oktober 2006** concludeert Krista van Velzen dat een parlementaire enquête niet lang op zich zal laten

wachten. "Een hele generatie belastingbetalers gaat bloeden voor vliegtuigen waarvoor geen vijand te vinden is. Of wil de regering soms de Hofstadgroep bombarderen?"

2008: "Grootste draai aller tijden van de PvdA"

Het kabinet Balkenende IV is amper goed en wel geïnstalleerd, of de Amerikaanse Rekenkamer trekt op **16 maart 2007** wederom in Washington aan de bel. Alweer wegens te verwachten kostenstijgingen en vertragingen van het JSF-project. Opnieuw trekt het Pentagon zich er niets van aan – en de Nederlandse regering ook niet. Zelfs niet als op **4 december 2007** de Algemene Rekenkamer stelt dat Defensie wellicht nooit echt een vinger achter de uiteindelijke kosten zal krijgen. Op dat moment staat de prijsindicator van de JSF op 50 miljoen euro per stuk. Maar er is hoop. Coalitiepartner PvdA geldt als een fervent tegenstander van de JSF. Althans, dat stond in het verkiezingsprogramma van de sociaal-democraten. Wouter Bos maakte er zelfs een filmpje over: Nederland stapt uit het project, het geld moet naar de ouderenzorg. Maar op **29 februari 2008** gaat de PvdA plotseling akkoord met de aanschaf van de eerste toestellen. Daarbij zou het slechts gaan om testtoestellen; het daadwerkelijke besluit zou pas in 2009 genomen worden. Krista van Velzen spreekt van "de grootste draai aller tijden van de PvdA in de grootste wapenorder van de eeuw". Volgens het SP-Kamerlid "leidt dit besluit ons verder in de fuik die onherroepelijk eindigt in aanschaf van de Joint Strike Fighter." Op dezelfde dag meldt NRC Handelsbad dat de deelname aan de ontwikkeling van de JSF voor Nederland wéér duurder uitvalt. Ditmaal gaat het om een kostenstijging van 205 miljoen euro. Hoeveel prijsverhogingen zijn er nog nodig zijn om het hele project af te blazen?

Tekst Rob Janssen
Foto Arie Kievit/ Hollandse Hoogte

Foto Karen Veldkamp

“Thuiskomen is het leukste van vakantie”

Rinus Weezepeel (54) is trots op zijn kleinkinderen én op de kersverse SP-afdeling in zijn woonplaats Goes. “De Zeeuwen zijn dan wel wat stug, maar de groei zit er goed in hier”, zegt hij.

Hoe lang ben je al lid van de SP?

“Een jaar of vier, vijf.”

Heb je hobby's?

“Mijn drie kleinkinderen. Verder heb ik weinig tijd voor hobby's. Ik werk fulltime als leidinggevende facilitaire dienst bij een instelling voor mensen met een verstandelijke beperking.”

Wat is je favoriete plek op deze wereld?

“Mijn eigen huis. Het leukste van op vakantie gaan, vind ik namelijk thuis komen.”

Wat brengt de kapitalist in je naar boven?

“Niks. Ik heb een goede baan en ben tevreden.”

Heb je nog politieke ambities?

“Nee, niet echt. Als er ooit een beroep op mij wordt gedaan om raadslid te worden, dan zien we wel verder. Het is goed om te zien dat de SP ook in Zeeland groeit en steeds vastere voet aan de grond krijgt. Zeeuwen zijn over het algemeen wat stug; actievoeren zijn ze nog niet zo gewend. Maar de steun en de sympathie voor de partij groeit met de dag.”

En welke rol speel jij daarin?

“Het gaat mij om het politiek actief zijn, het helpen voorkomen dat Nederland verder afglijdt. In mijn ogen is dat het geval ja, neem de opkomst van Wilders. Ik wil dat mijn kleinkinderen in een prettige omgeving opgroeien en straks een goed leven kunnen hebben.”

LEZEN

Moet groei?

“Geen groei zet de samenleving enorm onder druk”, aldus Laurens-Jan Brikhorst, voormalig minister van Economische Zaken. “Het is net als de snelweg: als je stilstaat, word je overreden. Je moet groter worden”, zegt een supermarktondernemer. Maar is dat allemaal wel zo? Is economische groei werkelijk zo belangrijk? Die ‘(on)zinnige’ vragen stelden de journalisten Frank Mulder en Freek Koster aan een reeks deskundigen uit de economische en financiële kringen. Het resultaat is een verrassend, onthullend en soms vermakelijk boek. Prettig leesbaar en origineel geïllustreerd. (RJ)

Moet groei? Bekende economen aan de tand gevoeld over een (on)zinnige vraag – Frank Mulder en Freek Koster
Uitgeverij Pepijn

HOREN

Music of the Spheres

Je hebt popartiesten die altijd hetzelfde kunstje vertonen en daar decennialang veel succes mee hebben. Anderen gooien het na verloop van tijd over een andere boeg en merken vervolgens dat het publiek dat niet pikt. Er zijn er maar weinig die dertig, veertig jaar steeds vernieuwend, verrassend én geloofwaardig blijven. Mike Oldfield is zo'n artiest. De multi-instrumentalist brak in 1973 door met *Tubular Bells* en integreerde sindsdien bijna alle muziekstijlen in zijn werk. Met *Music of the Spheres* voegt hij nu het klassieke genre aan zijn oeuvre toe. Groots en soms nogal bombastisch, maar toch onmiskenbaar Oldfield. Mooie muziek. (RJ)

Music of the Spheres
Mike Oldfield
Universal

LEZEN

Vrouwen van Carhullan

‘Het Gezag’, een anonieme marionetten regering van de VS, bepaalt wie er kinderen mag krijgen en burgers worden voortdurend in de gaten gehouden. Een jonge vrouw – Zuster genaamd – besluit om aan de onderdrukking te ontsnappen en gaat op zoek naar het leger van Carhullan. Deze mysterieuze groep vrouwen vormt voor Zuster de laatste hoop op vrijheid. Maar ze wordt daar heel anders verwelkomd, dan ze zich had voorgesteld. In haar derde roman beschrijft Sarah Hall (1974) op pakkende wijze een naargeestig toekomstbeeld en de individuele strijd van een vrouw voor een beter en vrij leven. (DdJ)

De vrouwen van Carhullan – Sarah Hall
Vertaald door Wim Scherpenisse
Uitgeverij Ambo/Anthos bv

ZIEN

Import Export

- Dineke de Zwaan

Films van de Oostenrijkse regisseur Ulrich Seidl grijpen de kijker aan, vanwege de onverbloemde manier waarop hij zijn acteurs (veelal van de straat geplukt) te kijk zet en daarmee zijn visie op mens en samenleving uitdrukt. In *Import Export* gaat het om twee mensen die niets met elkaar te maken hebben, behalve het feit dat ze in dezelfde tijd leven. Paul, een Oostenrijkse slapjanus, wordt afgebeeld op een cursus voor beveiligers. Olga is een jonge verpleegkundige in een armoedig ziekenhuis in de Oekraïne, waar ze met een armzalig loontje genoeg moet nemen. Beelden van een wandeling naar haar vervallen

flatwijk, waar ze met haar moeder en kind woont, kerven in de ziel. Noodgedwongen neemt ze een baantje aan als webcam-prostitutue. Een onzichtbare Duitstalige klant schreeuwt, snauwt en eist. Dit is de absurde werkelijkheid van de 21e eeuw, waarin Seidl haar zo weet te filmen dat haar

onschuld ondanks haar naaktheid intact blijft. Ten bate van haar familie zoekt Olga een beter leven in Oostenrijk. Als schoonmaakster brengt ze, buiten het zicht van een boosaardige verpleegkundige, liefde op voor (werkelijk) dementerende bejaarden. In Pauls egoïstische brein zou zoiets nooit opkomen. Hij drijft mee met zijn perverse stiefvader, die een handeltje met speelautomaten in de Oekraïne wil opzetten en ondertussen meisjes seksueel gebruikt. Een plot is er niet. Maar wel talloze aangrijpende momenten waarin enerzijds de goedheid en anderzijds de intense slechtheid van mensen naar voren komt. Vanwege zijn documentaire stijl van speelfilm maken, speelt de omgeving ook een dramatische rol. Je weet niet wat je ziet, wanneer de Oostenrijkers in een zigeunerkwartier verstrikt raken, waar honderden mensen in flats zonder ramen wonen.

Connie

*Connie komt mij wassen,
Maar Connie wordt te duur.
Vandaag komt Janet,
Morgen Bet.
En overmorgen Thuur.*

*Ik zal ze eens verrassen
Met mijn sexy knoken
En mijn losse vel.
Ik moet wel harder stoken,
Connie was zo snel.*

*Eigenlijk kan ik net zo goed
Mijn kleren uitdoen op teevee
Maar dat wordt beboet,
Want ik schend dan uw privé.
Gisteren zei mijn zoon:*

*"Ach oude scheet,
Doet het toch gewoon.
Je bent al jaren uitgetkleed."
Ik heb gezegd, "Och honey,
Als ik sterf, bel dan Connie."*

Huib van Winkel, Waalre

Blauw van straat

Graag wil ik reageren op het artikel *Meer blauw van straat* (Tribune februari). In de zorg en het onderwijs is de werkdruk ook zeer groot. In het voortgezet onderwijs halen de lesgevendenden de leeftijd van 65 gemiddeld niet. Het loon bij de politie lijkt me vrij laag. Maar wat te denken van mensen zonder opleiding? Ik mis in de Tribune soms artikelen over mensen kansen bieden; onderáán de maatschappij meer loon. Alle mensen een zodanige uitkering dat zij niet structureel bij familie of voedselbanken of de kerk aan hoeven te kloppen. Als de groep met pech in hun leven meer zekerheid krijgt, zal er minder negatieve agressie zijn. Dan is er minder blauw nodig!

Martien van der Voort, Haps

Mosquito's

Ik ben niet jong meer, maar ben het er absoluut niet mee eens dat die mosquito-kastjes waar dan ook geplaatst worden. Geloof me, niet alleen de jongeren maar ook de oude mensen zullen zich getergd voelen.

Reactie? Woede... En dan...? Dit is zeker geen oplossing.

Corry van der Kolk, Opperdoes

Vervuilende teringherrie

In de Tribune van maart gaat het in de rubriek *Uitgelicht* over vervuilende tweewielers. Ik was blij hier iets over te lezen. Ik erger me al jaren aan het toenemende aantal brommers en scooters, die inderdaad niet alleen een teringherrie maken, maar ook zeer vervuilend zijn. Als astmapatiënte kom ik soms maar moeilijk de stad door zonder het benauwd te krijgen, en ik heb al vaak gemerkt dat vooral passerende tweewielers mijn longen doen dichtslaan. Helemaal als er tijdens het wachten voor rood licht zo'n ding staat te ronken. Ik hoop van harte dat er, nu het bekend is, maatregelen zullen worden getroffen om deze vervoermiddelen lawaai- en lucht vriendelijker te maken.

Inge Stallinga-Gorissen, Maastricht

Eigen Risico

Heel veel mensen met een laag inkomen worden geconfronteerd met plotselinge rekeningen voor het eigen risico van 150 euro bovenop hun maandpremie, als ze bijvoorbeeld in januari een bezoek aan een specialist hadden. Wat nog erger is, is het feit

**Prik mee:
PRIKBORD@SP.NL**

dat mensen een correctie krijgen op een no claim van 2006. Door enerzijds de late aanlevering door ziekenhuizen van poliklinische bezoeken, maar ook doordat tandartsen, apotheken en ziekenhuizen met betrekking tot de datum met willekeur te werk gaan. Vaak blijkt dat een factuurdatum niet overeenkomt met werkelijk begin of einde van een behandeling, maar blijkbaar fiscaal/boekhoudkundig voor de specialist wel gunstig uitpakt. Het controleren van onjuiste declaraties door de zorgverzekering laat nogal te wensen over. Door de invoering van het eigen risico wordt heel wat gesjoemel door zorgverleners blootgelegd.

Naam en adres bij de redactie bekend

Politiek shownieuws

Als een bi-culturele persoon begint te klagen, weet ik dat hij of zij goed geïntegreerd is. Het is de eerste vorm van communicatie. Azijn moet wel de meest gedronken vloeistof vloeistof zijn in Nederland. De Nederlandse pers is er een geworden van *copy* en *paste*. Het ANP braakt zijn persberichten uit en de journalisten kopiëren en plakken erop los. De politici geven op vragen alleen een goedgekeurd, gestyled, van elk bloed ontdaan aerodynamisch antwoord – dat lekker in het gehoor ligt en met veel woorden nietszeggend blijft. Het blijft een *soundbite* Wie het hardst de meest afwijkende dingen zegt, is gegarandeerd van een paar seconden op de televisie. Het is gewoon politiek shownieuws. De Idols-winnaar van de dag.

Aldo de Beunje, Tilburg

De opletende lezer

'Het is zover, de Europese Grondwet ("hervormingsverdrag") is er door', schrijft de Tribune van maart. Dat is wat te kort door de bocht. Het feit dat een meerderheid van het Europees Parlement zich voor het verdrag heeft uitgesproken, betekent nog niet dat het verdrag 'er door' is. Daar gaat het Europees Parlement namelijk niet over. Europese verdragen zijn pas aangenomen als ze door alle 27 lidstaten zijn goedgekeurd, en dat is nog lang niet het geval. In Ierland komt er nog een referendum en in vele andere landen moet het verdrag nog in het parlement goedgekeurd worden. Zo ook in Nederland. Daarbij komt dan ook het SP-wetsvoorstel om toch een referendum over dit verdrag te houden aan de orde. Als gevolg van de draai die de PvdA op dit punt heeft gemaakt, is het helaas niet erg waarschijnlijk dat het SP-voorstel wordt aangenomen, maar de strijd daarover is pas beslist als het parlement heeft gestemd. De beide petitie's voor een referendum (die van de politieke partijen, op initiatief van de SP, en de al langer lopende van 'Ander Europa'), gaan dan ook gewoon door.

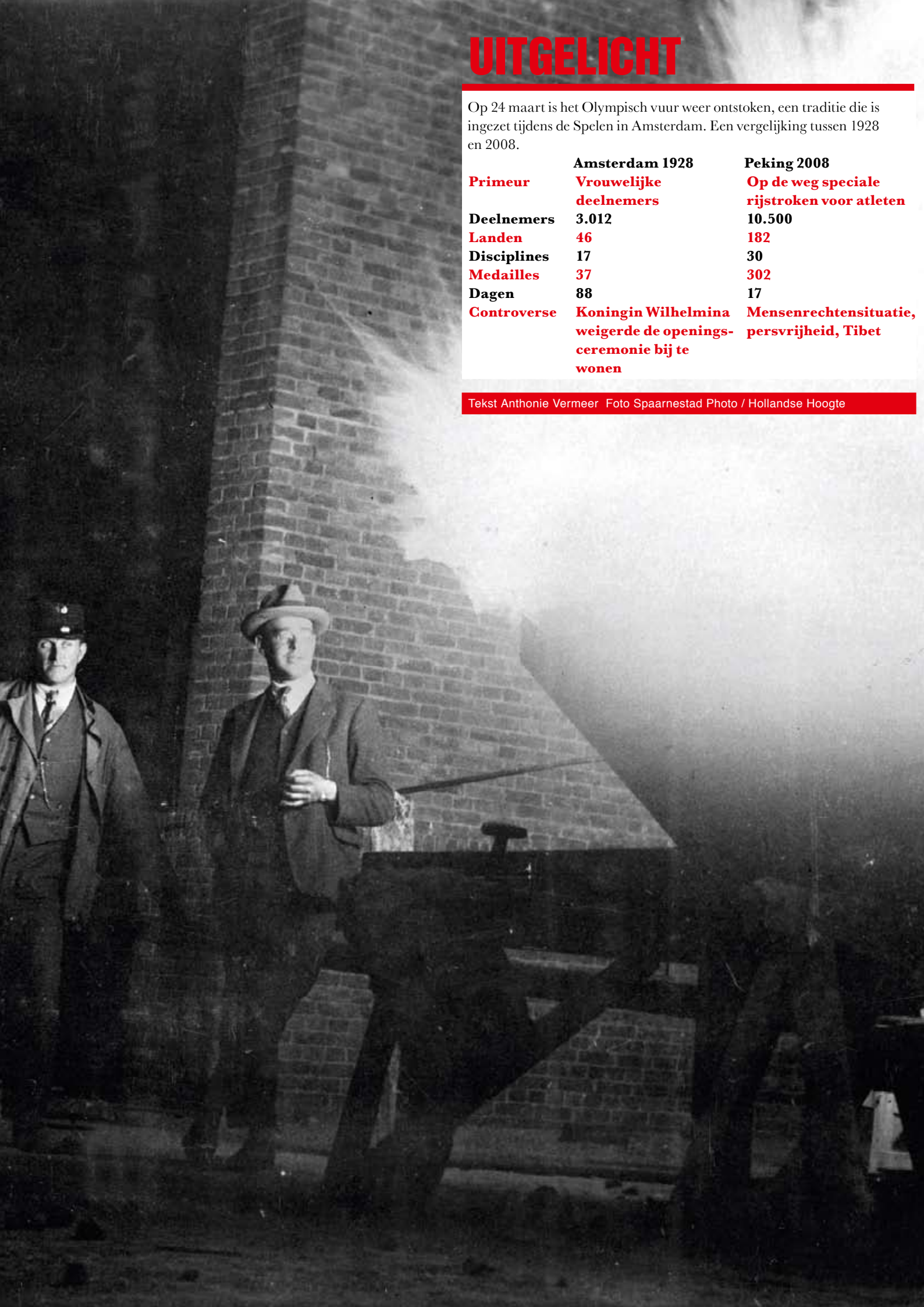
Willem Bos (Ander Europa), Amsterdam

UITGELICHT

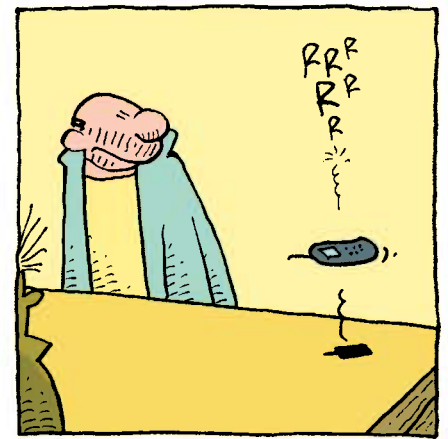
Op 24 maart is het Olympisch vuur weer ontstoken, een traditie die is ingezet tijdens de Spelen in Amsterdam. Een vergelijking tussen 1928 en 2008.

	Amsterdam 1928	Peking 2008
Primeur	Vrouwelijke deelnemers	Op de weg speciale rijstroken voor atleten
Deelnemers	3.012	10.500
Landen	46	182
Disciplines	17	30
Medailles	37	302
Dagen	88	17
Controverse	Koningin Wilhelmina weigerde de openingsceremonie bij te wonen	Mensenrechtensituatie, persvrijheid, Tibet

Tekst Anthonie Vermeer Foto Spaarnestad Photo / Hollandse Hoogte

THEO DE BUURTCONCIËRGE

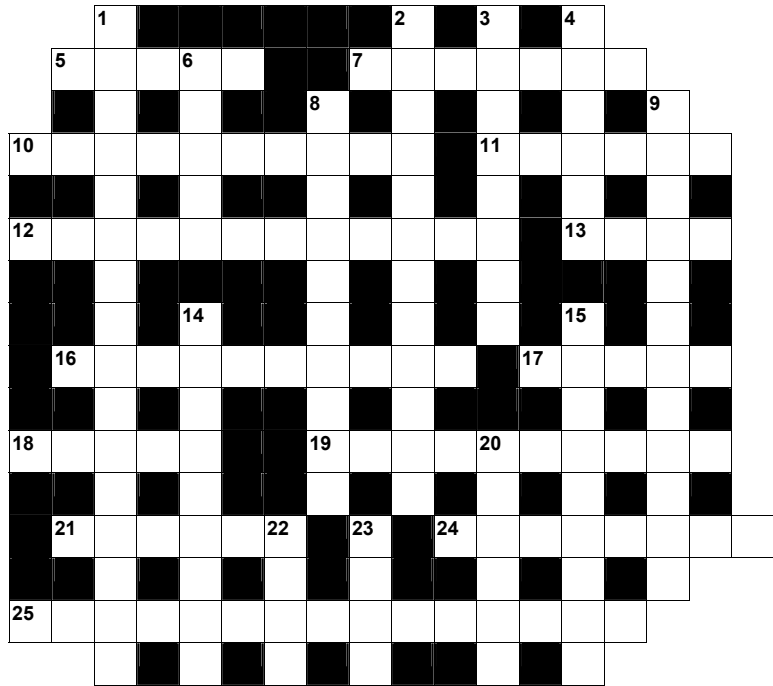

Horizontaal

- 5. Bijna overijld (5) - 7. Opnieuw van richting veranderd (7)
- 10. Extra onderricht voor imkers (10) - 11. Middel om (geesten) publiciteit te geven (6) - 12. Door een verkeersomleiding wordt de rijbaan om zeep geholpen (12) - 13. Arm gebroken? Pleister erop (4) - 16. Om te huilen (zo'n pestkop) (10) - 17. Woedend in de keuken bezig zijn (5) - 18. Geestig beetgepakt (5) - 19. Je moet er rap langsheen, wil je iets te eten krijgen (10) - 21. Schoudertas met mee-eter (6) - 24. Hip huisraad (8) - 25. In deze gebieden beoefent het geboefte zijn gemene praktijken (15)

Verticaal

- 1. Reizigers ontsnappen uit hun vliegtuig (16) - 2. Door deze stromen vloeit een hoop water (12) - 3. Door een fortuin tot iets in staat zijn (8) - 4. Pittige bulterriër lijkt net een broodje worst (6) - 6. Geestverschijning is niet meer wat zij vroeger was (5) - 8. Brandweelieden met vervroegd pensioen: ze hebben er de fut niet meer voor (10) - 9. Patiënt kijkt uit naar interieurverzorgster (12) - 14. Onvoldoende (geld voor de) tuinbouw (9) - 15. Prijs de eiken en de beuken; niet de dennen en de sparren (9) - 20. In huis staan de schaapjes op het droge (6) - 22. Had niet veel weg van een deskundige (4) - 23. Bergruimte, voor een vliegtuig. (4)

OPLOSSINGEN MAART

CRYPTOGRAM

Horizontaal

- 3. Openbaren - 6. Wintergoed - 10. Waar - 12. Onderhoud - 15. Blootstellen - 16. Slag - 17. Kernenergie - 18. Oder - 20. Modestartikel - 21. Schol - 23. Kinderwagen

Verticaal

- 1. Vaart - 2. Gewoontegetrouw - 4. Prikactie - 5. Nat - 7. Deel - 8. Schelpdieren - 9. Burger - 11. Ratjetoe - 13. Voorbehoud - 14. Slagwerker - 19. Mirage - 22. LAKS

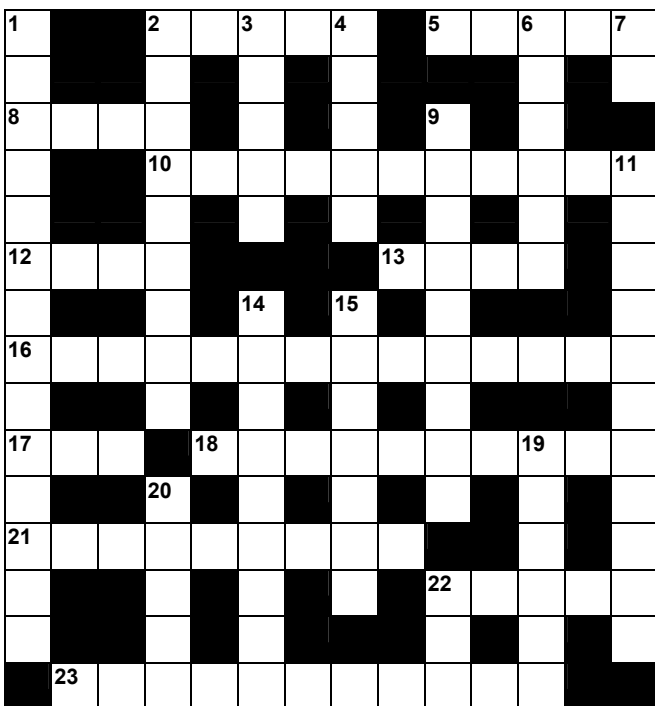
CITATENRAADSEL

- 1. Brian de Palma - 2. Pedro Almodóvar - 3. John Landis - 4. Bob Fosse - 5. Bertrand Tavernier - 6. Michelangelo Antonioni - 7. Federico Fellini - 8. Ida Lupino - 9. Stanley Kubrick - 10. Alex Cox - 11. Alfred Hitchcock - 12. Akira Kurosawa - 13. Ingmar Bergman - 14. Sidney Lumet - 15. Andrei Tarkovsky

A Life in Pictures is een documentaire over Stanley Kubrick, geregisseerd door Jan Harlan.

Stuur uw oplossing, uitsluitend per brief(kaart), vóór 21 april naar de Puzzelredactie van de Tribune, Vijverhofstraat 65, 3032 SC Rotterdam. Onder de inzenders van een goede oplossing wordt een gesigneerd boek verloot uit de SP-boekenstal.

HISTORISCHE KRUISWOORDTEST maart 2008

Horizontaal

- 2. Rondde als laatste commerciële zeilschip Kaap Hoorn, en ging ten onder in Hurricane Carrie (5) - 5. ... II de Grote (ca. 576-529 v.C.), beschouwd als stichter van het Perzische Rijk (5) - 8. (Koningstitel van een) indianenvolk van noordwestelijk Zuid-Amerika (16e eeuw) (4) - 10. Oorspronkelijk particuliere landgoederen van de koning, in 1848 door Willem II aan de staat overgedragen (11) - 12. ... van Saksen, tweede echtgenote van Willem van Oranje (4) - 13. Vrede van ..., maakte in 1667 einde aan oorlog van Frankrijk tegen Spanje (4) - 16. Verbond, gesloten op 6 januari 1579, bevestigde het onbepaalde gezag van Filips II in De Zuidelijke Nederlanden. (4,3,7) - 17. Latijnse naam voor koning (3) - 18. Naam van de (omstreden) grens tussen Polen en de DDR, getrokken na WO II (4,6) - 21. ... de Bourbon, derde echtgenote van Willem van Oranje (9) - 22. (Oorspronkelijke schuil)naam van Vladimir Iljitsj Oeljanov (5) - 23. Manuscript, werd in de middeleeuwen door leken gebruikt bij het bidden. (11)

Verticaal

- 1. Verbond, gesloten op 23 januari 1579 was basis van onafhankelijk bestuur in De Noordelijke Nederlanden (4,3,7) - 2. Anti-protestantse godsdienstverordeningen in de Nederlanden, 16e eeuw (9) - 3. Grieks eiland is de vindplaats van Aphrodite (ook wel Venus) (5) - 4. Koningin van Frankrijk (1589-1599), ... Margot; schittert ook in film van Patrice Chéreau (5) - 6. Jan ..., Nederlands historicus. Was van 1922 - 1925 redactielid van de Tribune (6) - 9. Paramilitaire eenheid, oorspronkelijk persoonlijke lijfwacht Adolf Hitler (2, afk.) - 11. Werkeiland van de Oosterscheldekering (7,4) - 14. Bestuurswaarnemer van de koning bij diens afwezigheid; ook stadhouder genoemd (9) - 15. Zoon van Willem van Oranje en diens tweede echtgenote (7) - 19. Militair leider (honderd- man) in de Russische keizerlijke Kozakkencavalerie (6) - 20. Voormalig rechterlijk en bestuursambtenaar; ook baljuw genoemd. (5) - 22. Paus ..., overtuigde, volgens legende, Attila de Hun om Rome niet te plunderen. (3)

Winnaar cryptogram MAART: mevr. A. Florusse le Roy - R'dam

SP.

www.sp.nl

“Bij voorbaat buiten adem”

